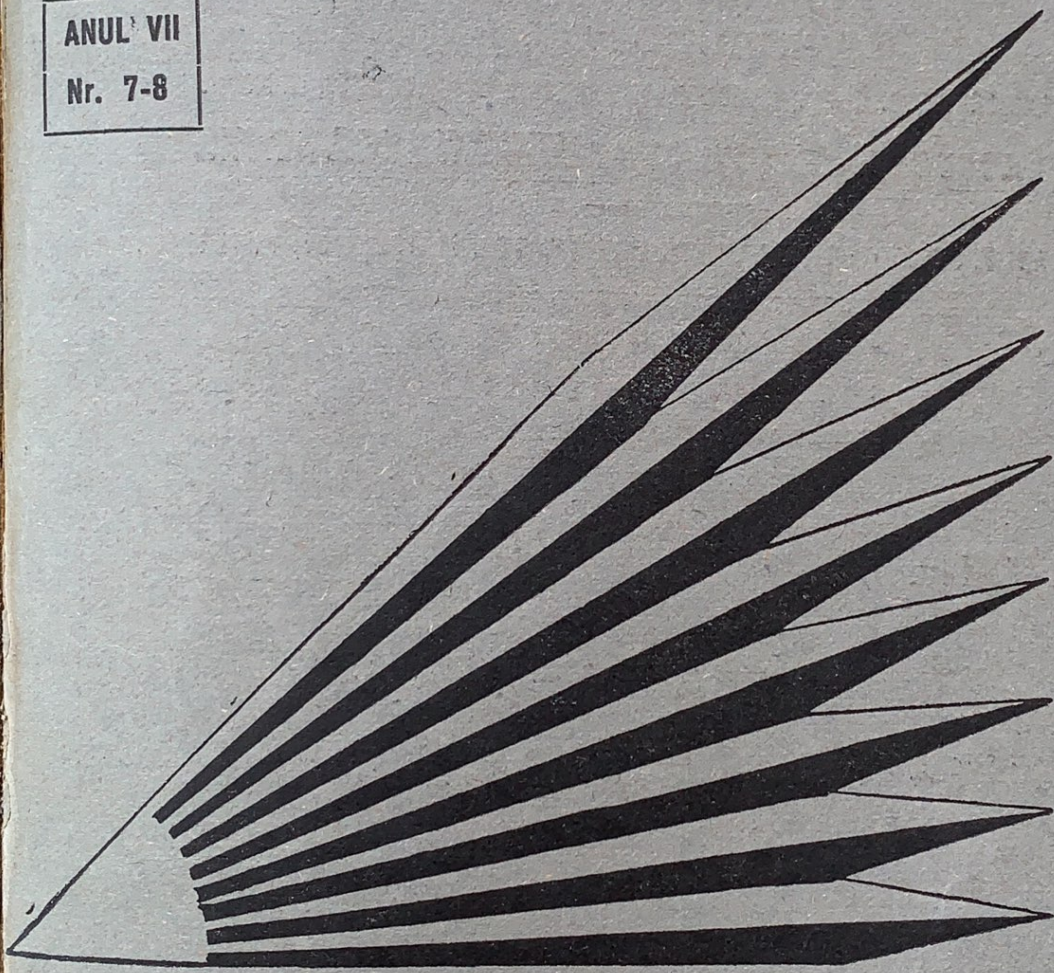

ANUL VII

Nr. 7-8

VLASTARIL

„VLĂSTARUL“

REVISTA LICEULUI „SPIRU HARET“

APARE ODATĂ PE LUNĂ

COMITETUL DE ELEVI:

CONST. ERBICEANU, C. SPERI, BARBU DAVID, MIHAIL CIOC, MIRCEA BUESCU.

Sub conducerea d.-lui profesor **GEORGE MARINESCU**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRBȚIA: LICEUL „SPIRU HARET“, STR. ITALIANĂ 31, BUCUREȘTI.

ABONAMENTE: PE UN AN 100 LEI

ACEST NUMĂR 10 LEI

ANUL VII, Nr. 7-8.

1931.

SUMARUL:

Asociația absolvenților li-
ceului Sp. Haret
Visuri
Dela balconul meu
Cântecul limbei latine
Tineretul de azi
Scrisoare prietenului Radu
Mărculescu
Corbul și Vulpea
Vis
Un detectiv amator
Epigrame
Optimismul lui Vlahuță
Cărbunele (adaptare)
Celebra broască din Cala-
veras (traducere)
Societatea franceză în se-
colul XVIII

de C. Noica
» Vifor
» E. Dumitrescu
» I. Georgescu
după Al. Baron

de Ciocojan Ion
» D-ra S. Catargi
» I. Georgescu
» Banna
» E. Trancu Iași
» Tr. Popescu

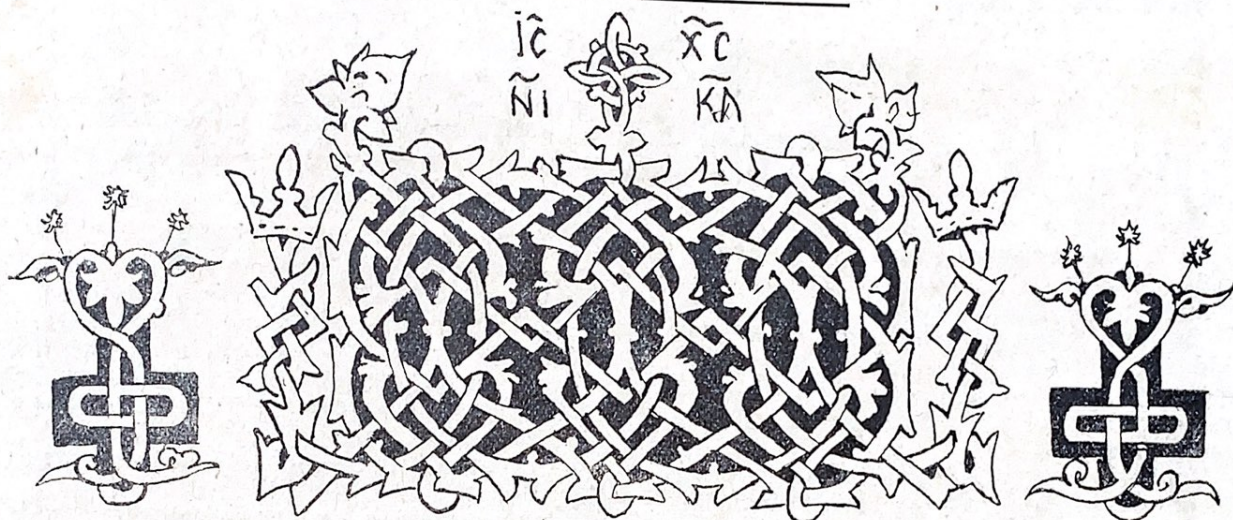
» Frenkel
» Alexandrescu D.

Literatura proletariană
Scrisoare deschisă lui Sorin
B. Rareș
Upton Sinclair
Cezar Petrescu
Sinclair Levris
Cronica științifică
Unda herziană
Lampa cu 3 electrozi
Basme
In loc de cronică dramatică
Cronica Muzicală
Critică Dramatică
Cronica Literară
Cronica Plastică
Șezătoarea cl. VI B.

» Vifor
» Redacția
» Fener Enrico
» N. Lalescu
» A. Netzler

» M. Rădulescu
» M. Rădulescu
» Seimeanu
» E. Dumitrescu
» G. Adolf
» Desana

ASOCIAȚIA FOȘTILOR ELEVI

— Cu ocazia împlinirii unui an dela înființare —

Nu este cel mai mic titlu de glorie al liceului „Spiru Haret“ aceasta că a reușit să-și întindă influența și asupra celor care nu mai fac parte din el. O asociație de foști elevi este un lucru rar în deobște, deși legăturile făcute în liceu sunt cele mai trainice, Viața de toate zilele greoaie și absorbantă, aruncă în locurile cele mai ascunse ale sufletului pornirile generoase și gesturile curate. Te gândești cu duioșie la tovarășii de altădată, la prietenia lor sinceră, la legăturile acelea dela frate la frate, aproape, dintre ei și tine; dar asta nu e decât un moment sufleteș, nu o acțiune. N'aj timp viața e aspră, las'că începe altul, de ce tocmai tu. Și timpul trece. Peste câțiva ani sufletul ți se usucă și devine ursuz. Intoarcerea e greș și inutilă. Ai pierdut câțiva prieteni, câteva clipe bune și o lume întregă de lucruri, alta decât a ta, mai frumoasă decât a ta.

Reușita liceului „nostru“ în încercarea de a constitui o Asociație de foști elevi, trebuie privită ca atare drept un lucru excepțional. Ea nici nu este datorită, de fapt, decât îndemnul și perseverenței acestui suflet superior, domnului director Focșa. Dar știu bine că îl supărăm vorbind de d-sa.

Asociația liceului nostru, cu o viață de un an aproape; nu numără prea multe capitole în activitatea sa de până acum. E greu la început în orice întreprindere, dar mai ales e greu în acestea care vor să lege suflete și nu interese comerciale. O societate anonimă pe acțiuni se constituie în câteva zile, mai greu sau mai ușor. Dar o societate bazată pe simple interese sufletești trebuie să lupte și cu greutate materiale în constituirea ei, și cu greutate morale.

Nu totdeauna se prețuesc lucrurile după cuviință. De multe ori lași departe lucruri care ți-ar fi fost

folositoare și renunți la lucruri sigure dar a căror valoare n'ai fost în stare s'o calculezi. Sunt mulți foști elevi care nu s'au simțit deloc ispitiți să intre în Asociația noastră socotind probabil că o societate de legături sentimentale și nu comerciale nu merită atenție și efort.

Dacă dificultățile materiale de constituire a Asociației au putut fi învinse în decursul unui an, dacă Asociația noastră s'a putut constitui legal și formal, cu scripte, cu înscrierea la Tribunal, cu patrimoniu și comitet de conducere și organizare — dificultățile morale de care pomeneam mai sus se arată din nefericire ceva mai rezistente și de natură a întârzia pentru câțiva vreme încă dezvoltarea efectivă a Asociației ceea ce nu înseamnă însă că Asociația își micșorează elanul. Dimpotrivă ea continuă cu aceleași sincere convingeri și aceleași bune dispoziții de muncă campania sa de solidarizare împrejurul liceului „Spiru Haret“ a tuturor celor care au făcut parte din el.

Iar dacă spiritul acesta de solidaritate pe care-l cere Asociația noastră este mai puțin manifest decât am fi vroit printre generațiile trecute, așteptăm dela cei care se ridică acum de pe băncile școlii exprimarea publică a convingerii lor că au făcut parte vie și vor să continue a face parte din corpul acestui liceu.

CONSTANTIN NOICA

Adunarea Generală extraordinară a Asociației Foștilor Elevi a avut loc în ziua de 3 Maiu a. c. când s'a luat hotărârea de mai jos:

1. Se amână alegerea noului Comitet, iar Comitetul actual este delegat să conducă Asociația până la 1 Noiembrie a. c. când se va convoca o nouă adunare generală extraordinară în acest scop.

2. Comitetul actual este delegat de a lua contact cu elevii cl. VII pentru a le expune scopul asociației și a-i angaja să se înscrie ca membrii în Asociație.

VISURI

MĂ SIMTEAM de la o vreme chinuit de suferințe nedueroase și nelămurite. Capul meu era un port, în care navele ancorau, sau porneau fără scooteală, fără ordine. Se ciocneau una cu alta, rățaceau în nestire... Furtuna venea să desăvârșească nimicitoarea lor pornire. Și atunci portul se umplea de tândările plutitoare ale sfărâmatelor corăbi. Apoi o liniște — cum numai vijeliioaselor invitorările urmează — se lasă peste sbuciumatele ape.

Impotriva voinței mele, în cuget o forță demonică, căștiga pas cu pas, locul. Ar părea că răul în lupta cu bunul din mine, la doborât, îe măcar pentru o clipă — spre a-mi strecura în suflet îndoiala păcatului săvâșit împotriva divinității.

Și eu eram nevinovat. În zadar mă zbăteam să alung din cuget spiritul acela blestemat. În zadar căci cu nespuse violenții se strecura hoțeste în sufletul meu. Coboram și nu știam unde. Pa-ătuam, fără a fiptui vreun păcat. — Dar într'un fărâș de noapte, când glasul cocosilor vredn ei, vestea încreșșarea fiului întunericii cu alba fecioră a zorilor, o pornire de nemăsurată răsvărire își făcu loc în mine în împotriva nemilosului meu chinuitor. O necuprinsă lurie izbucni din adâncurile firei mele. Atunci, cu cuvinte grele, îmi cheamă potivnicul — necrătorul meu protivnic — spre a ne nimici într'o luptă fără cruțare. În clipa aceea, de nerecunoscut sub masca mâniei m'ași fi bătut cu iadul întreg... Câteva clipe de adăncă tăcere urmată stidării mele.

Apoi deodată, tătânile ușilor trosnira, ferestrelă părăuă a se desprinde din cripta lor, cu un vacăm surd, și în fața mea apăru un cap de individ respăgător — fără trup. Mă gădii la cruce — Și n'o făcui, spre a nu zădărnici totul, voiam îndărnicea aceasta. Nu mă temeam de nimica. Mă uitai lung la arătare dinainte-mi Așa dar, lașul fugea de luptă, căci cu bomba aceea permadată nu era să mă iau la trântă.

— Te așteptam să mi-te înfățișezi altfel grăii eu.

— Altfel? și în fața mea văzui acelaș chip — întreg de data scestă — așa cum îl cunoșteam din auzite.

— Ce poțtești dela mine? mă întrebă el cu o ironie, care mă făce să-i crăp ochii — cu propriile-i unghi.

— Vreau să te ucid — îi spusei eu cu o ură crescândă.

— Nătărăule, — și auzii și alte câteva sunete nedelusite.

Mă năpusti ca un nebun asupra Satanei și canil meu — întornai eu o minie...

de perete — revenii de unde pornise, după o ciocnire cu unul din colpurile o jăii Clocoțind delur, e aruncat tartorulul, care apărase în coltul opus, cu sictus bațjocoritor — bles teme grozave, nenumărate insulte... — Așcuta, — îmi zise el, când potolii, înțelesei imposibilitatea luptei — de unde poți desceori fugi, dar de luptat, niciodată. Tu ești un copil prost și îngâmfat. M'e milă de tine — vezi și n'i suntem miloși — altminteri te-ași fi făcut să-ți sameni capul, cu tot ce e întrânsul, pe proprii tăi pereți.

— Te-am prigonit, continuă el, fiindcă fiul meu...

— Ai și fii?

— O! și încă mulți. Dar cel mai favorit și cel mai frumos — căruia-i place să se joace cu omenii, pe care voi îl adorați, și care crește în sufletul meu și al vostru văzând cu ochii, e scumpul meu, binefăcătorul nostru banul.

Banul? exclamai eu uimit de cele ce auzeam. Ucigașul acela nu putea fi de cât fiul tău. Ascultă Satano, singur acest copil face cât un iad.

— M'e-imi spui?

— El e pierzania noastră. Nu ne-e prieten, ci stăpân, stăpân... — Nu e un binefăcător, ci un ucigaș, al omenilor.

Toți îi tăi ceilalți la un loc, nu pretuesc cât dânsul. Dacă pământeni suntrăi, impocriți, perverși, slugarnici, vițioși și criminali, de organul odorului tău sunt, Satano. Dacă omul își vinde conștiința lui și altora, dacă făptuesc toate ticăloșeniile, dacă nu se dă înlăturii de la nicio mârșevie, pentru fiul tău blestemat o face, Satano. Il urăse de moarte.

— Mai spune, îmi plac atât de mult cuvintele acestee...

Erar pe cale de a arunca și alte păcate în spinarea fiului, când, un zornăit fermecător, îmi atrase privirea spre masa mea uitată de vremi învecinatase în monede aur. Cu nesățul înșelătuții, ce se aruncă înfrigurat asupra înșelătuții, ce se aruncă înfrigurat și brațele mele acoperiră lacom grămada, uitând de diavol și de tot, și cu moarte în suflet se ridicară după o săbătecă înbrășișare a dodului mesei... Satana, își bătuse joc iarăși de mine.

Aurul pierise...

— Răutăciosule era să-mi gătești copilul. Mă due acum...

— Și se făcu nevăzut.

Lampa se făcu la loc. Lumina ei se răspândia iu cameră.

Nu mai făta de masă de pe jos, mă încredințai că nu visasem totu...

Cântecul limbii latine

Galeria liceului „Spiru Haret”

*Limba latină e regină
Cântată de poezii mari
Ea bicuște 'n Catilină,
Lucind prin frazele ei tari.*

*Traducerea ei înainte
Mareș îndreaptă pașii săi
Cu un Ovidiu și 'n cuvinte
Vărsând părțile 'n urma ei.*

*Limba latină este plină
De-acuzativu-i răpitor,
Dann Locusteanu i-se inchină
Și-apoi părlește mai cu zor...*

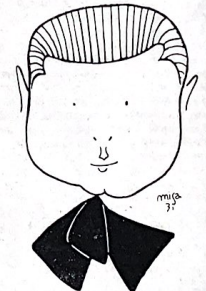
*Frumoasă, vie, ideală,
Sub cerul cald, ori plin de nea
Ea te îndeamnă la chiuleală
(La cinema ori la șosea).*

*Limba latină are parte
Și de-ale scandărilor comori
Și mult oșos dansa imparte
La mulți elezi zeci de sudori
Dar e teribilă 'n mână
Lovind cu verbul ei voinic:
„Quousque tandem abutere”...
„Cndă boule, nu știi nimic?”*

*În ziua cea de judecată
Când, față 'n cer cu 'n mare zeu
Limba latină fi 'ntrebată
Ce-a făcut pe la liceu?*

*Ea va răspunde prin scandare
„O, Zeus! pe-acolo cât am rătăcit
„In ochii tăi plini de-admirare
„Doar corijențe-am făurit!”*

I. GEORGESCU

Dela balconul meu...

*Dela balconul meu din strada Romei
Tovarăș bun din care admir natura,
Am observat întâi cum pleacă toamna
Pe-atripi de frunze roșii, îngălbenite;*

*Și tot din el
Acum câtăva vreme m'a isgonit un aprig vânt,
Pe seară.
Și-a doua zi abea am observat:
Balconul,
Trădătorul,
Mă 'nșelase cu iarna ce-l făcea îmbrășișat.*

*Și vreme 'ndelungată
În părăsire mare l-am lăsat.*

*De câtva timp,
O știu prea bine,
Ar vrea să se împace iar cu mine.*

*Și pocăit
Din ochii lui metalici ruginiți
Îi picură șiroaie mari de lacrimi.*

*Cum aş putea să nu-l iert oare
Acum când vesel rade 'n soare?*

*— „La tine iar am revenit
Sărman balcon, bătrân și ruginit!”*

EMANOIL DUMITRESCU

TINERETUL DE AZI

După A. ALBARON

BAIATUL are 17 ani. E cel dintâi din clasă și se prepară pentru bacalaureat. Fiindcă noua modă cere ca părinții să nu mai impună directive copiilor, l-au rugat pe tânărul cetățean să se gândească la viitor.

— Ai vreo preferință, George?
— De sigur. Să câștig bani.
— Apoi? Vei urma la universitate?
— Nu, pentru că eu voesc bani.
— Poate cu medicina...

— Vă repet, că eu voesc bani. Familia se lovește de această dorință așa de tare, încât mama roșește.
— Dragă, trebuie însă să ai un ideal, binele omeniei...

— Se poate, dar vreau să câștig bani. Iți vine să plângi.

— Ce vrei? suspină tatăl, funcționar cu 8000 lei pe lună; așa sunt vremurile! Și mama se gândește.
— De la război nu mai aude vorbindu-se decât de scumpirea traului. Sărăcim mereu. La fiecare masă, aude mereu aceleași vorbe: „Costița asta costă 25 de lei. Pune apă în vin. Taie para în două. Nu mai mergem astă seară la cinema căci costă prea mult. Vezi să nu-ți lustruiești pantalonii. Până și în sala de curs cu cărțile care s'au scumpit și ele, leitmotivul îl urmărește: Trebuie bani mulți în viață!

SCRISOARE

Prietenului meu Radu Mărculescu

DEȘI SUNT numai câteva zile de când nu mai trebuie să mă culc cu grija scutului de a doua zi la 6^{1/2}, spre a fi punctual la școală și cu toate că alegerea felului întrebunțării timpului îmi este cu totul rezervată, mă simt oarecum plictisit și trist.

Simt nevoia de a-mi deschide larg sufletul dând drumul gândurilor ce îl apasă. Simt nevoia de a sta de vorbă cu cineva care să mă înțeleagă, căci trebuie să știu, că în afară de Cop, iubitul meu câțel și de bătrâna noastră bucătăreasă, de 2 zile nu mai este nimeni în toată curtea.

Singurul mijloc de a-mi satisface această cerință este să mă așez la birou și să comunic cu cineva prin scris.

Te-am ales pe tine căci întradevăr știu că m'ai înțelege întotdeauna.

Visul copiilor e să câștige cât mai mulți bani. Acesta e talentul lor actual. Cu atât mai rău pentru națiune!

II

Tânărul bacalaureat apare la masă cu o coardă frumoasă la 1 utonieră.

— Ce e asta? întrebă tatăl punându-și ochelarii.
— E insigna mea.

— Ce insignă?
— Tată, m'am înscris la tineretul socialist.

Tatăl se scarpină la ceafă și zâmbește.
— Tu socialist? E foarte curios. În familia noastră de la Ion Brătianu toți am fost liberali.

— Eu sunt socialist, tată, și sunt mândru. Vreau să salvez țara.

— Și eu zic că ține, „să salvez țara“, dar socialişti pretutindeni au dus țara la ruină.

Citește pe marii istorici!

— Istoricii noștri sunt plini de greșeli... eu știu pe dinafară pe Karl Marx, Lenin etc. și iată de ce sunt socialist.

— Dragă băiete, în secolul nostru s'a văzut falimentul socialismului...

— Tată, meru te-am auzit vorbind despre liberal. tea conștiințe. Nu mă poți împiedica de a fi socialist.

Poate că tot scriindu-mi gândurile ce-mi zboară dezordonate prin minte, voiți putea să întrezăresc cauza stării de melancolie în care mă aflu.

După cum — nici nu mă îndoesc că ai observat și tu — în primul moment al primirii unei lovituri, nu simți durerea, decât cel mult într'un mod foarte redus, spre a suferi mai apoi reza durere și după cum în timpul cât ești cu cineva într'una nu îți dai exact seama de sentimentele ce te leagă de acea persoană până nu te servești de frumoasa și perfectă luncă a trecutului și depărțării spre a-ți putea căi ca o carte sufletul, tot astfel și noi elevii nu ne dăm seama de strănsele legături, ce se formează între sufletele noastre, cât și de sentimentele față de școala și profesorii ce ne cultivă cu gră și dragoste, pregătindu-ne să servim țara când va fi nevoie.

De cinci zile de când nu m'am întâlnit cu

ființele în mijlocul cărora mi-am petrecut (și din fericire îmi voi mai petrece) majoritatea timpului și clipele cele mai plăcute de până acum, simt că-mi lipsește par'că ceva.

Sunt un copil mare. Îmi dau seama cam pela sfârșitul copilăriei de fru...setiile ei,

Din fericire nu s'a sfârșit încă, astfel că mai pot profita de ea.

Din nenorocire însă, cea mai mare parte din din copilărie se scurge fără să dai atenția cuvenită splendorilor și mirajelor ei.

Acum, când simt că din mine începe să se nască o ființă nouă, un om, caut, — întocmai ca un copil mic, care când simte o bruscă schimbare, neștiind ce-l așteaptă, se strânge la pieptul mamei spre a fi la adăpost sigur — să mă agăț cât mai strâns de copilărie, la sfârșitul căreia presimt că mă așteaptă un vâlmișag de griji, supărări și deziluzii, ce nu vor conțeni decât cu părăsirea acestei lumi.

Scheletul vieții este același la toți.

Toți au o copilărie, o tinerețe și apoi o bătrânețe ce duce la moarte. În jurul acestui schelet, după cum pe cel omenesc sunt înșerați mușchi, se așează diversele acțiuni cari diferă dela om la om.

Dintre toate momentele vieții nu ne rămâne nimic mai întipărit decât copilăria. În ea te formezi spre a putea înfrunța restul vieții. În ea se leagă și cele mai dezinteresate și scumpe prietenii

Pentru cei cari vor să nvețe carte, copilăria este gustată puțin mai greu, în timp ce aceia ce-și p-trec copilăria în mijlocul naturii, lipsiți de grija școlii, înțeleg și devin de timpuriu firi sensibile și impresionabile.

Permanenta nemulțumire a omului se vede și din aceea că, fiind copil vrei să fii mare, iar când copilul devine mare, ar vrea să rămână copil.

Sunt cuprins de groază văzând că prin fiecare filă de calendar ruptă, mă apropiu de unul dintre cele mai triste și impresionante momente pe care le voiu simți, de acela al despărțirii mele de colegi, profesori și școală.

Școala este lumea ideală, în care toți membrii sunt egali și dezinteresați.

Viața exterioară în societate, plină de lupte, intrigi, ură și desfrâu, poate fi considerată drept iad.

Oare tu nu simți o poftă nebană de viață, dorind tot odată să r-mâi copil?

Cu primele săptămâni de primăvară sângele începe să-ți svâcnescă'n vine, te simți schimbat. Cel mai diform lucru îți apare într'o lumină nouă.

Vai ce trist sunt că trebuie să-mi petrec aceste clipe în tovărășia doar a unui creion și unei foi albe de hârtie!

Fiind întrebat în acest moment de vreo zână din basme, cu puteri supraomenești, ce dorință am, aș cere să mă lase să rămân într'una copil și să nu mai fiu nici odată singur.

MIHAIL GÉRARD M. CIOC
București 12 Aprilie 1931

VIS

*Din văzduhul fără soare
Se așterne ne'nclat
Un coor imaculat
De steluțe scâlpitoare*

II

*Colo'n vârf pe stâncă'n munte
Fulg cu fulg se tot anină
Și'ntr'acă în hermină
Tâmpetele de acum cârante*

III

*Căci cernindu-se agale,
Fluturații au clădit
Sus pe colțul de granit
Un castel nou de cristale*

IV

*Reco zâmbetu-l scilipește
Privind razele de lună
Sau de soare ce'nunună
Fruntea lui, împărătește*

V

*Suer, trăsnete, urgie
Răspândește'n răs sarcastic
Vântu'n jocul lui năprasnic
Ciocolind de a lui mână*

VI

*Și'n haoticul obis
Cu un ucut surd, lugubru
Vântul iernii, trist preludiu
Prăbușul frumosul vis*

SIMONA CATARGI
cl. III-a Inst. Pomplian

Corbul și Vulpea

după: La Fontaine

Iupănul corb pe-un arbor cocolat
 Tinea în cioc o brânză de furat
 Vicleana vulpe-atrasă de miros
 Li cuvântă cu glas duos:

„Ei, cumetre, salutare,
 „Ești frumos neove mare
 „Ori așa mie îmi pare
 „Si nici n'ar fi de mirare,
 „Dacă niarul tău duos
 „Ar avea asemănare
 „Cu costumul tău frumos!
 „Tu ești pasăre măiastră
 „Mândra coadrului minune”
 La aceste vorbe bune,
 Corbul mult s'a bucurat
 Și ca să-si arale vocca
 Se opucă de cântat,
 Dar și brânza i-a scăpat:
 Vulpea mai mult n'aștepta,
 O mănca frumos și zise:
 „Dragul meu învață minte,
 „N'asculta de lingusire,
 „Nici de multe dulci cuvinte
 „Tu, această lecție bună
 „Cu o brânză mi-ai plătit,
 „Dar de astăzi înainte
 „Nu vei mai fi păcălit!”
 Corbul tare rusinat
 Cu lărie a jurat
 Cam lăziu și fără rost
 Că n'o să mai fie prost.

CIOCAZAN ST. IOAN
 Ct. V-a B.

Galeria liceului „Spiru Haret”

BASTOANELE DOCTORILOR

În timpurile de demult, rareori se găsea un doctor, care să nu posedă un baston mare, pompos, cu cutonul de aur, cu care făcea furori. — Chiar și în timpurile de astăzi la unii doctori bătrâni poți vedea un astfel de baston, singurul lucru de preț și folositor de danși.

Doctorii vechi aveau obiceiul de a ține butonul bastonului sub nas, când se apropie de patul pacientului, ca și când ar avea să provoace creierul, prin aceasta, la o gândire mai puternică și cu greu poți găsi un tablou vechiu, în care să nu fie doctorul reprezentat cu butonul bastonului la nas.

Dar bastonul avea sensul său: butonul lui era gol și prevăzut cu niște tubulițe fine. Înăuntru era umplut cu substanțe cu miros puternic. Dacă doctorul venea la un bolnav de o boală contagioasă sau care mirosea greu, atunci mirosea butonul de la baston, spre a se feri de boală.

Astăzi doctorii tot mai în bastonul la nas, dar nu spre a-l mirosi, ci spre a-și arăta vrednicia și meseria.

TRAIAN C. POPESCU

Epigrame

Revistei „Lumini și umbre”

După cum în matematici
 Plus cu minus s'anulează,
 Tot așa „Lumini și umbre”
 Cu nimica s'egalează.

II

Unui căciumar

Păcat că ți-ai greșit menirea!
 Sutama să fi îmbrăcat!
 Căci prea de multe ori pe zi
 Vinul de tine-i botezat.

III

Unui partid politic

Sus pe ceruri sunt și stele
 Ce au ars, apoi s'au stins.
 Înș'al vostru opac astru
 Nu cred să se fi aprins.

BANNA
 ct. V. A.

Glume

Jean, care ascultase la o poveste despre pești, zise deodată: „Mamă, de ce nu se înneacă peștii înainte de a învăța să înoaie?”

— Farmacistul: „ai omorât multe molii cu bilele de naftalină pe cari ți le-am vândut?”
 — Clienta: „Nu, am încercat o zi întregă să le lovesc, dar n'am nimerit nici una!”

UN DETECTIV AMATOR

DUPA cum Chicago este orașul celebru al crimelor și al furturilor senzaționale comise de feroși „gangsteri”, tot astfel Stănești și orașului oamenilor cinști.

De peste 20 de ani nu se mai pomenesc în Stănești despre vreo crimă ori vreun furt. Și să nu credeți div. că cineva orășelului Stănești nu este lăudată și proslăvită. Doamne fereste!

D-l Sandu Păpurică este unul dintre oamenii de vază din Stănești, care aduce pe toate cile omagii Stăneștenilor pentru cinstea și cuminenția lor. Aceasta nu împiedică însă pe d-l Sandu de a-și citi în fiecare seară, înainte de culcare, romanele d-sale senzaționale, editate de Ig. Fieritz.

Aventurile lui Sherlock Holmes, Harry Taxon, Joe Pinkerton etc., etc. îl captivează în așa grad încât de multe ori se culcă pe la miezul nopții.

Dacă din întâmplare veți trece prin străzile Stăneștilor târziu noaptea și veți vedea o singură fereastră luminată în tot orașul, să știți că acolo este odaia de culcare a d-lui Păpurică și puteți fi sigur că în acel moment d-sa termină de citit al S-lea roman senzațional.

Dar cum? nu ați auzit despre Stănești?

— „Cum se poate d-le?” se infurie orice Stăneștean, „despre Chicago ăla urlă lumea fiindcă acolo se omoară oamenii, așa... ca mustele! Ei și ce? Asta-i o laudă? La să omorăm și noi pe d-l Bercu, pe d-l notar, pe don Vasilescu primarul, etcetera, etcetera... și să vezi cum urlă zărele despre noi! Dar fiindcă noi suntem oameni cu cap și minte, Stăneștii sunt vacs pentru d-lor!”

— „Astăzi seară d-l Păpurică s'a întors de la club, sau mai bine zis de la cafeneaua „La Jilică vesele” mai de vreme acasă. Și asta fiindcă a cumpărat de la ziarist un teanc de noi romane senzaționale.

A mâncat în grabă, răsfoidu-le și admirând copertele cu ilustrații feroase și apoi s'a urcat în odaia d-sale. Pe la ora 10 toată lumea din casă precum și din tot orașul dormea tun.

Cu cravata ca un ștreang în jurul gâtului, într'o atmosferă de fum de țigare s'o tai cu cuțitul nu altceva, conul Sandu citea febril romanele d-sale.

Citea tocmai din romanul „Cereștorul infernal sau enigma cutiei cu chibrituri”, roman în care se întâmplau nu mai puțin de 8 asasinat, 2 sinucideri și apăreau în fața cititorului 2 castele din Anglia, cu gangurii secrete, butoane și trape, cu bande de falsificatori de bani conluse de firosul terribil și extraordinar om, celebrul Sherlock Holmes cu pipa lui de spumă de mare, zărele lui ajutor, Daily Mail și secundat de Harry, fidelul lui ajutor.

— „Și tot la Chicago dom'le! exclamă d-l Sandu

citind titlul capitoului al XIII-lea: „În taverna de opium din Chicago”.

— „Un strigăt sinistru se auzi în noaptea și corpul nemişcat al conelui Kirtown se prăbuși dela terestra turului cu stății!” murmură d-l Păpurică, citind ultimele rânduri din roman, „terribil domnule cu bandiții ăștia!” (apoi cu o resemnare în glas): „noroc că e maestrul Holmes care le vine de hac! Ehehei! să fie pe la noi așa bandiți ce am face noi cu Săbiușă, vardistul nostru... nimic.

L'ar asasina cu mașina infernală dom'le!!!”

Drept răspuns pendulul din perete bătu 12 lovituri sonore. D-l Sandu se ridică, îndreptându-se spre fereastră, ridică storul, duse mâna la zăvor, dar...

D-l Sandu simți o furnecare strasnică în șira spinării și rămase cu ochii holbați. În curtea vecinului d-sale, în curtea d-lui Fănică Cioranu plecat de 3 zile la băi cu familia, văzu două umbre cu felinare pe care încercau să le ascundă cu mâna, prelungindu-se spre poartă și purfând cu ele ceva...

La slaba lumină a lumii, ascunsă printre norii fumurii putu distinge o căruță în care hoții, căci numai hoții puteau fi cele două umbre, depuseră povara lor.

D-l Sandu se repezi la noptieră, scoase revolverul d-sale cu 7 gloanțe și se repezi afară ca o furtaună.

— „Mănile sus mizerabililor!! Mănile sus că trag!!!” răcni cu glas de tunet d-l Păpurică, îndreptând amenințător țeava revolverului său.

Umbrele se agitară speriate.

— „Vroiau s'o șeargă”, gândi repede d-l Sandu, dar au dat de dracu. Măne toate zărele urlă despre mine!

— „Dar domnule!.. încercă să protesteze una din umbre.

— „Nici un domnule, că trag cremenailor, dați vă jos din căruță!” răcni și mai tare d-l Păpurică, încal umbrele se executară înspăimântate.

În ast timp o duhoare vicioasă ce venea dela căruță îl izbi în față.

— „Un cadavru în putrefacție, o crimă!” gândi el și pârul i se zburli măciucă.

— „Dați armele înapoi! O mișcare și vă zbor cereții pe pereți!” continuă el meodramatic, deși nu se afla nici un perete prin apropiere.

— „Dar n'avem nici o armă d-le! Nu suntem hoți! Doamne fereste, Maică Precistă!”

— „Atunci ce căutați noaptea prin curțile oamenilor. Ce cadavru știți luat în căruța bestilor, pe cine vreți să induceți în eroare cremenailor. Hatdeți la poliție!”

— „Dar domnule, n'avem nici un cadavru și nu suntem cremenali!” crezu unul de cuvîntă să îngăime zăpăcit.

— „Arată-mi Niță d-lui ce-i în căruță! Noi suntem d-le, oamenii cei noi dela premărie și ne-

pus să curățăm haznaua conuiei Fănică care a plecat la băi... Arată măi Niță d-lui ce e 'n căruță... D-1 Sandu simți că se 'nvărtește tot pământul sub el și cum 50 de apași din cartierul White-chapel 'lar fi lovit în cap cu perfelele lor saculețe de nisip.

Optimismul în poezia lui A. Vlașuță

VLAȘUȚĂ apare în literatura română ca cel mai destonic urmaș al lui Eminescu. De predecesorul său îl desparte chipul de a privi și de a înțelege viața. Il apropie însă aceași posibilitate de a o analiza și poezia.

Eminescu este pesimist prin temperament, prin chipul de a judeca lumea și prin suferințele și decepțiile încredute, cu o intensitate demnă de alcătuirea sufletului său. Eminescu judecă lucrurile dintr'un punct de vedere absolut, astfel că nu se poate multumi cu satisfacțiunile isvorâte din eventuale concessii ale concepțiilor lui.

Vlașuță judecă lucrurile dintr'un punct de vedere mai uman, deci mai susceptibil de a fi rezolvat. Lucrările care reflectă mai complet, concepțiile de viață ale lui Vlașuță sunt „Din prag” și „Unde ne sunt visătorii”.

Ele arată toate punctele de rezam ale acestei mentalități, exprimând nu o convingere anticipată, ci raționată. În adevăr, în aceste poezii se desvoltă două probleme de însemnată covârșitoare, pentru orientarea cuiva în viață:

1) problema morții, deci antiteza vieții, a frumusețelor care îi echivalează suferințele și o fac demnă de a fi trăită, — și

2) problema rolului social al artei, al artistului al aceluia pe care natura l-a înzestrat cu posibilități mai largi de înțelegere și exprimare a frumusețelor și farmecului vieții.

Aceste probleme au fost discutate în mii de volume până azi, căci nu există om care să cugețe, fără să se fi preocupat de ele.

Prin însemnatatea lor însă, ele prezintă avantajul că trădează însă și firea și chipul de gândire al acelor care le discută, fiindcă ele s'nt esențiale pentru orientarea conștiinței noastre în labirintul indoailor pe care le provoacă existența.

Ca atitudine de viață, ca linie de conduită sufletească, Vlașuță adoptă *optimismul*.

Il adoptă, după ce i-a cercetat valoarea, i-a scrutat cuprinsul și l-a găsit util și necesar în practica vieții.

Optimismul lui Vlașuță nu este expresia unei taine nevoi sentimentale, ci ca un rezultat al unei operații de cugetare, în care au fost confruntate și discutate ambele posibilități de conduită spiri-

Vecinii care alergaseră în „neglijie” la vocea tânătoare a d-lui Păpurică, înarmați cu retevee și topoare, au chelțuit multă apă de colonie în seara aceea infricoșătoare...

IACOB GEORGESCU

tuală; optimismul și pesimismul, prima fiind găsită mai utilă, mai rodnică, liniștitoare, — a doua nefastă și ucigătoare.

Optimismul lui Vlașuță isvorăște nu numai din rațiunea lui. El e determinat chiar de experiența poetului.

Si poetul poate a afecta la început pesimismul, și el s'a revoltat împotriva fatalității, împotriva marilor ci hotărâri împotriva poruncilor ei neațeluse.

A văzut însă că această atitudine e o piedică pentru cucerirea izbâzii, pentru afirmarea puterii creatoare de care se simțea însușit.

Și atunci a părăsit această poziție față de sine și față de lume, a început să aprecieze lumea în ceea ce îi poate oferi în mod direct, în aparențe și în înfățișările ei mereu noi și interesante.

Optimismul a ajuns să-i apară astfel, ca o condiție esențială de realizare în artă ca și în celelalte domenii de activitate.

Revolta împotriva faptelor, ce nu pot fi schimbate din drumul lor, e sterilă și ucigătoare. Ea nu deslăgă nimic. Retează însă avântul, justifică inacțiunea și prăvălește în abisul decăderii.

Evident că, dacă pesimismul e rezultatul unei anumite caracteristici sufletești, când el e reflexul unui temperament nedeformat de tendinți artificiale, el poate — ca orice însușire naturală, — alcătui temelia, un mod de a privi lumea suficient capabil de creații. Căci atunci el se exprimă pe sine.

Când însă pesimismul e însușit prin ambiție, prin contagiune, dar nu răspunde unei nevoi organice sufletești, atunci el nu face decât să plângă:

„desperări de porunca” — și
„dureri închipuite”

fiindcă ele trăiesc veșnic în sufletul tău, ci s'au furisat doar acolo și caută; a stărui deși mediu nu le prieste. Deaceia Vlașuță nu se mulțumește să afirme doar utilitatea optimismului realizat în artă, el îi recunoaște un hotărâtor rol social și umanitar. Problemele „vaste, încălcate și profunde” ale vieții, care singure a putea determina pesimismul, nu trebuia să preocupă frământările poetului.

Vermea „c'o singură botane de aripa”, plimbă pe sub ochii noștri „tablouri stralucitoare”, strecoară „glasuri, caturi și forme”.

Optimismul te îndeamnă să privești cu interes viața.

S'o cercetezi cu pasiune, pentru că toată tragedia ascunsă în lupta de-o clipă a fiecăruia, s'o binecuvântezi cu harul poeziei, s'o sfințești cu genul tău, s'o inobilezi cu sensibilitatea ta.

Viața e o problemă care nu se rezolvă prin moarte, prin sinucidere. Ea are frumuseți cari o fac demnă de a fi trăită.

Ea înseamnă mișcare, gândire, acțiune, visare, contemplație, o continuitate și neîntreruptă prăfacere, care-ți turbură sufletul, încântându-ți-l; îți precupește mintea luminând-o; îți înfioară întreaga făptură cu un farmec vecinic nou și înviorător.

Moartea nu înseamnă odihnă, liniște și pace. Ea înseamnă antiteza vieții, nemiscare, nesimțire; mîntea încheșată într'un zădărnice efort suprem, timpul, becaul atător minunate slucitumiri, prefăcut hună în pământ „nema încalțat de simțiri și de idei”.

Moartea nu înseamnă împărțirea altei existenței; pe aceea nimeni n'a văzut-o, n'a simțit-o. Pentru moarte, o și gură lacrimă de aiea e prea mult, căci ea este neantul, nimicul.

Viața e doar aceea ce o trăiești și o simți aici pe pământ. Viața e frenesia din fiecare clipă și

care însuflește deopotrivă fricelul de iarbă ce cerșește o rază de soare, găngania ce se târște nemernic pe pământ și omul care admiră și se bucură până la extaz de minunăția existenței. Această viață dece s'o plângi?

Totul în lume împlinește o „chemare”, împlinește un rol, fără să întrebe dacă-l merită sau nu, dacă e bun sau nu și dacă e plăcut. Plăcerea și-o crează fiecare, când își rotește privirea și vede ocul variat al vieții, care imboldeste totul, într'o armonie de nepătruns, dar tocmai deaceia e minunată.

Pentru Vlașuță viața nu este o întâmplare, un accident. Optimismul lui e atât de profund, încât isbuteste să dea fiecărei existențe un rost, o chemare. Acest lucru vădește o convingere puternic consolidată, care îi slăbăneste nu numai cugetarea, dar îi orientează și sensibilitatea.

Deaceia atribuie el poezii datorita de a arăta lumii, frumusețile vieții, pe care mulțimea le trăiește fără să le aprecieze astfel că viața să capete, față de conștiința fiecărui o valoare. În stare a stimula simțămintele oamenilor și a le susține.

Optimismul trebuie să fie religia umanității, iar poezii, profeți ei.

EUGENIU TRANCUSIAȘI

CARBUNELE

— Poveste fantastică —

Carbunele ne răpește banii când dă mâna cu frigul nemilos al iernii. Intr'o seară friguroasă, mă așez lângă cuptor și privesc în roșta jarului. Era întunecare în casa mea. Apuc celele și respir jarul încoace, pentru că din nou mă mulcomesc nesătosul cuptor. Jarul se împriște, scînteie sboruri, năpustinduse asupra mea. Din ceata mare de scînteie, una începe să joace prin ar, și în urmă obosită de sboruri nebuni, se așează pe mînca cuptorului. Am privit sboruri nebuni. Din roșie, mămoasă, deveni galbenă, portocalie, apoi ajunse a fi îmbucată în haină de dolu. Odată cu pierderea culorii, își pierdu și puterea de lumină, până ce în urmă, apărură înaintea mea ca o stea cu cinci raze. Mă uit prin întuneric mai de aproape la această scînteie și mi se pare a fi un om, din miturile poporului: Pipirus Petru Din cele cinci raze, două par a fi mîini, două picioare, una o cușmă ascuțită. Această scînteie e un om mic.

Un om mic, dar bătrîn, (doar era cît arătătorul orologului), în mîna ținea un ciocan de bîias, un ciocan de mărimea unui picior de muscă. Barba îi era căruntă înegrită de funingine. Cugetam în mine: «Cine poate fi?».

Piticul înfiorător îmi auzi întrebarea și spic mai mare surprindere, îmi răspunse:

— Eu sunt carbunele din Devonshire.

Abia exprimasă aceste cuvinte și începu a lovi mînios cu ciocanul în jurul său. Cum lovea, începu din nou a lumina întunerecului căsutei mele, exclamînd:

— Cărăi-vă. Acum nu mai am nevoie de voi. Așteptați până nu voi mai avea alt lucru! Lovind pe lângă sine, își sprîmji ciocanul la spate în aer, își șterse fața și apoi îndreptându-se din nou către mine îmi zise:

— Domniule, acesta este un popor nerușinat! Ai văzut, este gata să-l înghită pe om. La azuzul acestora, mă uit la bătrîn, cu respect și-i răspund:

Da, văd, domniule carbune din Devonshire, că aceste mici puncte te-au năpusit cu mare lăcomie. Dar fiți buni, spunem și ce sunt cu aceste puncte?

TRAIAN C. POPESCU

— Acestea sunt: atomii de Oxigen. În sine privați sînt îneficacitori. D-ta știți bine, că viața nu este altceva decît o oxidare lentă. Dar unorii îi apăcă boala nehnă de a

Cărți, gravuri, corespondențe, amintiri, mobile, arte, toate ne vorbesc de o viață de plăceri unde femeia joacă cel dintâi rol. Domneau moravuri foarte ușoare și care azi ni s'ar părea chiar destrăbălate. Dar dacă aprofundăm chestiunea vom vedea că era un lucru inevitabil. Cum se nășteau copii se dădeau la doici afară de casa părintească. Mai târziu, întorși la vatră, ei erau lăsați pe mâna vâleților, până când fiicele se duceau în școli religioase, iar fii se încredințau unui profesor sau se dădeau în așa numitele collegii. Apoi când venea vremea însurătorii părinții hotăreau singuri, până a-i consulta căsătoriei în care se avea în vedere mai cu seamă averea și titlul. În ajunul zilei hotărâte pentru nuntă, fata se scotea dela școală, mirele dela colegiu li se spunea că se vor însura, se oficia ceremonia și arfel doi tineri cari adesea nu se cunoșteau decât de câteva ceasuri erau uniți pe viață. Nu era mirare dacă aceste căsătorii creau rareori norocoase. Fiecare sot își ducea viața deoparte, nefiind, cătuși de puțin stingerit de celălalt.

Apoi religia nu putea să îndrepte această stare de lucruri, căci înaltul cler dădea însuși exemplu rău. Funcțiile preoțești înalte se cumpărau, astfel să toți prelații mari erau nobili. Ateismul era la modă, și la cel mai mic semn de pietate devenea „bigot” și ridicol. De desinteresarea completă însă nu e vorba, căci era „bon toi” să-ți îndeplinești utoriile religioase, liturgiile fastuoase, însă de credință nu putea

fi vorba. Căci cei mai necredincioși vedeau în religie mai cu seamă o frână pentru casele sociale de jos. Dar dacă nu se credea în Dumnezeu, supranaturalul și minunile sunt la ordinea zilei, toți cred în Mesmer, Cagliostro, în vrăjitori în ghicitoare. Gălăgia, serbările, distrașiunile, războiul și iubirea, iată existența acestor oameni.

Secolul al XVIII-lea a fost condamnat, apoi reabilitat. În orice caz este greșit să considerăm această epocă sub un val de condoare și să-l vedem plin de virtuți familiale, pe care nu le are. Dece de altfel să lumă acestei societăți ceea ce face caracterul său, originalitatea și farmecul ei. Ar fi de prisos să trăvestim acei mândri ei seniori cu virtuți burgheze pe care desigur că ei le-ar fi găsiți foarte neplicate, și incomode. Și apoi această lume atât de nepăsătoare, de fină, de bucurioasă de a trăi, este ea mai presus ca a noastră?

Dar nu vom vedea, în ceasurile tragice ale Revoluției, acești curteni ușurateci, aceste ferme-cătoare și delicate doamne obișnuți cu viața luxuoasă, că vor susporta stoic, închisoarea, exilul, clama, mizeria? nu-i vom vedea urcând pe eșafod cu surâsul pe buze, fără o lacrimă, fără un țipăt sau un suspin?

Ce sfârșit după ce viața?

ALEXANDRESCU DAN
Clasa V-a A

LITERATURA PROLETARIANĂ

ÎN TIMP ce diferite curente literare se luptau pentru a da înțaietate tendințelor lor novatorii, s'au găsit câțiva scriitori cari să înțeleagă necesitatea unei literaturi noi, însă fără degenerare în ști și fără inspirații eteroclitice. Era glasul poporului proletarian al cărui ecou se lo-vise întodeauna de intrasigența scriitorilor de până acum și care fusese însăfășit sesizat de câțiva maestri ai condeiului universal.

A trebui să se ridice, mai întâi, din însuși clasa lor, energii, genii, talente, ca Maxim Gorki, Knut Hamsun, Jack London sau Panait Istrati, care să prepare terenul unei literaturi pure proletariene, spre înțelesul și educația vulgului muncitorilor de pretutindeni.

Cu toate acestea nu s'ar putea spune că Gorki e un promotor al acestui curent în Rusia, după cum nu se poate atribui acest lucru lui London sau Istrati.

Semnalul a fost dat încă din secolul trecut, când clasa oropsită a muncitorilor a încercat să-și manifeste rvolta, corect justificată dealfel de lamentabila neglijență culturală în care era lăsată să trăiască, conștiență de atunci, a fost departe

de scopul urmărit. S'a născut concepția socialistă, cu fundamentalele ei erori de interpretare. Era însă o doctrină politică, nu cece vroiau massesle. Și o politică din a cărei rezultate ar fi putut lua forme cu atât mai dezastruoase pentru ele înșile.

Clasa muncitorilor, judecând după propriile sale posibilități de a simți și a înțelege viața, are o priză cu totul aparte prin care vede viața. Statul, legile, munca, familia, sunt adeseori greșit considerate în liberă și neclara lor concepție. Or, iată marea memorocire care explică atâtea evenimente catastrofale în lumea proletară, iată pentru ce se impune o asemenea literatură!

Scriitorul care și-a propus să abordeze această lume, trebuie să-și îmbrace opera în forma ce mai accesibilă. Să lupte contra principiilor ce urmăresc distrugerea omului simplu, neștiutor. Să facă legătura între frumos și practic; între pericol și necesitate. Pe scurt: să-și facă pe om conștient de adevărata sa menire, eludând orice tendințe revoluționare.

Conoscutul scriitor, Victor Serge, într'un articol al său, spune:

„Lumea se află actualmente într'o fază de fe-

brilă reformă. Cel mai mare rol îl va juca în viitor noua generație a muncitorilor. Ei vor avea enorm a d'struge și a suferi. Ca și armatele antice, vor poseza paloșele lor, armatorii și filosofii lor... Dar, ca să învingă le trebuie conducători energici, culti, capabili să creeze un curent, o cultură specifică proletară”.

Victor Serge e un partizan al Revoluției. Ideile lui sunt deocamdată primejdioase. Atăta timp cât principiul fundamental al difuziunii culturale va prețea reforma radicală, nu poate fi vorba de o literatură. E cazul recent și, destul de elocvent al Rusiei Sovietice, unde propaganda culturală, oficialmente impusă în rândurile muncitorilor a fost confundată cu politica.

Gorki, însuși, cu prilejul reînțoarcerii din lungul său exil, s'a declarat contra procedului de a infiltra doctrina politică pe cale literară.

Printre țările cu temerare începuturi de literatură proletariană se pot enumera astăzi: Germania, Italia, Statele-Unite și Anglia. În Rusia, deși există cea mai intensă producție, după cum am spus în afară de rare, foarte rare, excepții, nu poate fi vorba decât de o literatură vădit tendențioasă. Că rezultatele sunt fatale sau binecuvântate, asta puțin ne interesează, din punctul nostru de vedere.

Cu atât mai mult nu poate fi vorba de România. Suntem încă departe de a manifesta o cât de înfimă atenție pentru proletariate.

Ce felos că-i avem pe Panait Istrati, când nici nu ne obosem să-i traducem toată opera în românește!...

T. D. VIFOR

U P T O N S I N C L A I R

UPTON SINCLAIR este un scriitor american foarte puțin cunoscut la noi. Căuza s'ar explica poate prin faptul că raportul român e foarte conservator. Din cauza acestui conservatorism, el nu primește noutatea adusă de Upton Sinclair în literatură, noutate pe care nu o aduce numai Sinclair, ci și Sinclair Lerois, care a primit anul acesta Premiul Nobel pentru al său „Bobit”. Dreiser, Sherwood Anderson și o întreagă jolovă de revoluționari ca Max Eastman, John Reed, John Dos Passos, Calverton, Michal Gold și care noutate constă în aceea că ei deservu tipuri reale. Ei nu vor descrie niciodată tipuri, cari nu se găsesc în societate, ci numai acele tipuri cari în societatea americană de azi se întâlnesc la orice pas și care tip nu împorță dacă e burghez sau proletar.

Upton Sinclair s'a născut la 1879. Pentru a putea urma studiile a scris de foarte tânău romane populare plasate la reviste și gazete de-a doua mână. La vârsta de 25 de ani a dat la iveală primul său roman cu adevărat bun: Primăvara și seceris, iar la vârsta de 25 ani: Jurnalul lui Arthur Sterling, spovedania unui scriitor sărac, idealist, și Prințul Hagee, piesă alegorică în care trata goana după îmbogățire. Dela 1905 și până astăzi opera sa devine considerabilă sub întrecutul raport: cantitative, calitative și social. Li enumerăm scrierile: Manassas, Jungla, Republica Industrială. Supra-omul, Metropolis, Mănuitorii banului, Mașina, Samuei cercetătorul. Poterianul dragoște, Sylvia, Regele cărbunelui, Regele aurului, Jimmie Higgins, Petroleum, Boston, Hundert Prozent, Cataclismul. După cât se vede un lung șir de romane,

a căror cantitate împorță mai puțin, mult mai puțin decât calitatea lor. Upton Sinclair are talentul de a descrie durerile muncitorului bucuriile lui și de a descrie solidaritatea dintre muncitori.

Romanele lui sunt astăzi traduse în toate limbile.

Pretutindeni e citit și prețuit, afară de țara sa natală, unde este ignorat și unde monarhi banului au organizat în juru conspirația tăcerii. Din când în când l-au și întemnițat.

În românește sunt traduse prea puține din operele sale dintre cari enumerăm: Regele aurului, Jimmie Higgins în traducerea d-lui Ion Pus și de curând Cataclismul în admirabila traducere a d-lui Mihascan.

În „Cataclismul” acțiunea se petrece în anul 2000, pe o țersă a unei mari călării americane, la etajul 100.

Un mare bogătaş dădea o serată la care erau invitați cei mai bogăți oameni. În timpul petrecerii, cineva comunică la telefon că un inginer de la departamentul încercunțorilor, a descoperit un gaz „radioactiv” pe care-l păstrează într'un barcan închis, ermetic și care are poate distrage toată omenirea. Marele bogătaş, fiind foarte fricos (mănea pastile speciale preparate) da ordin să fie arestat. Atunci inginerul dă drumul la gaz. Toată omenirea dispare afară de 9 oameni între care marele bogătaş cu fiica lui căsătorit cu secretarul lui, un ciarist, un tânăr autoritar și un muncitor. Acesta se salvează pe un avion, care se află pe țersă. Prăvădnd de vesce ei își iau zborul. România nu avea proprietatea de a se răspândi în înălțime.

Peste șase ore ei se întorc. În toate locurile unde mai înainte erau oameni, nu găsește decât o grămjoară mică de graț. Și aici U. Sinclair are ideea de a descrie pe acești mari bogătași, care în viața lor nu făcuseră nici cea mai mică muncă, care erau învețiți să li se aducă totul la gură, acești bogătași ter ca să se scoboare cu aservorul, dar ne mai trăind nimeni, trebuie să scoboare cele 100 de etaje frumos pe jos. Ajungând cu toții jos, fiindu-le frig, trebuie să facă foc. Neavând mijlocul îl inventează din nou. Astfel încep o nouă civilizație, o nouă societate bazată pe sistemul de muncă. În rezumat utopia e: distrugerea sistemului capitalist, introducerea sistemului de muncă.

Upton Sinclair e un artist-tupător. Această dată notorii se întrupează fericiți în el. Romanele sale sunt oglinda fidelă a vieții tumultuoase din America, țara miliardelor și a mizeriei. În toate romanele Upton Sinclair ne reprezintă aces contrast între bogat și sărac, între clase dominante și clase dominate, între exploanții și exploranți.

Întă cum îl caracterizează d. Ion Pas, „A descris și a bituit: goana sălbatică după îmbogățire a industrișilor și-a cotor de la bursă cari, din umbra cabinetelor și din strădă, provoacă urcări și prăbușiri de valori, clădind palate, întronând într-un ceas regi ai bumbacului, ai cărbunelui, ai ariamel, etc., și trăind sute, mii, zeci și sute de mii de ani. A descris cu simpatie frățească zădărnicele proletariatului din fabrici din uzine și mine cari, — reduși la valoarea unui infim resort și torturați de primejdia permanentă a somnului, — muncesc din greu pentru a asigura altora un trai extravagant. A ridicat înălțimea potențelor banului și a stigmatizat cruzimea lor“.

Marea greșală a literaturii actuale este că e subiectivă. Upton Sinclair e unul din cei mai obiectivi scriitori actuali. Upton Sinclair e reprezentant de frunte al literaturii americane.

FENNER ENRICO.

CEZAR PETRESCU

de Nicolae Lalescu

APARIȚIA lui Cezar Petrescu a însemnat pentru literatura română un imens și prețios aport. Stilul viguros și adâncul lui spirit de observație sunt principalele trăsături ale operii sale. Siguranța, concizia și claritatea trădează pe emeritul ziarist — deși aceste elemente în opera literară nu fac decât să amplifice evidentul lui talent.

Prin obiectivitatea lui incomparabilă, opera rămâne depersonalizată, formează o entitate independentă ce viață prin sine însăși. E una din calitățile ce au acaparat și entuziasmat marea sa număr de cititori și admiratori.

Orice frază, orice cuvânt în scrisul lui exprimă un sens; nimic nu e de prisos. Cuvântul lui pretutindeni creează imagini și imprimă o viață intensă.

Lipsită de efuzii sentimentale, ponderată în orice idee, el nu face altceva decât să servească o copie fidelă a realității. Cezar Petrescu nu e un incorigibil optimist dar nu e nici un definitiv deziuzionat. Pentru el natura nu e un tablou care să entuziasmeze prin perfecția ei și să te conșteneză printr-o desăvârșire clasică, dar nu e nici un motiv de lamentare ori desgur. Natura e cum e: nici frumoasă, nici urâtă; nici darnică, nici avară. Societatea e și bună, e și rea; componentele ei — oameni — oferă figură ai îndatori, ai conștienți cu aceeași facilități cu care-ți prezintă reversul: lașitatea și cinismul.

E de remarcă că atâtă în romane cât și majoritatea navelor lui Cezar Petrescu elementul social define un rol primordial. A prins cu o neîntrecută dibăcie societatea imediată și post belică prezentând-o printr-o magistrală perspicacitate cu tot șiragul ei de viciu, slăbiciuni și calități.

Cu plasticitate artistică desăvârșită și cu o adâncă simțire, el a știut mai bine decât oricare altul să expună psihologia, încredutul și tendințele acestuia care noi trebuia să eșim cu un rezultat fericit — unitatea politică.

În capitala lui operă „Intunecarea“ a depășit cu totul tot ce s'a scris în literatura universală referitor la marea războiu în cadrul celui mai strict obiectivism dar cu o emotivitate neînclăpăuită expune monstruosul măcel — războiul. Mașinile de războiu împrăstie moartea cu dărnicie, ignorând orice individualitate. Se prăbușesc bătrâni pe cari la vetrele lor îi așteaptă cu nădejde copii zdrențăroși și flămâzi; tineri cari și au lăsat o mamă bătrână înecată de jale ori intelectualii cu năzuinți înalte și dorinți de muncă. Dar războiul stăruie în cerbicia lui; atmosfera cadaverică înundă aerul, pământul e un puluoi de sânge, cadavre ciunite, țeste sfărâmate și mâini și picioare despărțite de trupuri și aruncate la întâmplare într-o crudă dezordine, toate contribuie la un decor macabru. Și acest sacrificiu al vieții se face fără șovăiere. Disci-

plna de fer a soldatului și devotamentul eroic al ofițerului român înfruntă cu bărbăție moartea odioasă.

Cu aceeași putere cu care urmărește desfășurarea războiului ne dă și brusca transformare socială după încheierea păcii. Războiul material s'a sfârșit, a amuțit; dar cel psihologic răbăfănește vulcanic fără nici o milă sfâșinț acum sufletele; „Cei ce vin de pe front“ găsește incoherență între temperamentul lor, între organismul lor cu nervii s'iruncinați și viața lentă și plătitudinea celor, dinnapoia frontului“. Acest conflict de simțuri și vederi face vict me. Radu Cosma prin propriile merite se ridicase înainte de războiu la o situație frumoasă, e iubit de Luminița Vardaru fca unui puternic de-ai zilei, războiul îi surprinde. Apoi vine pacea dar Luminița Vardaru se vede confrariată în năzuințele și visurile ei: fața oiformată de cicatricele rănilor lui Radu îi provoacă acum repulsie. Ea termină prin a se căsători cu un altul care nu fusese alms de vitregia războiului. Luminița nu e rea dar e femeie; a uitat complet pe Radu Cosma dar a găsit pe altul care să-i confere un nume și o poziție socială care să-i măgulească vanitatea. Vina Luminiței se reduce la aceea de a fi femeie, ea nu acționează cu destulă conștință, păcatul ei nu e decât o atavică perpetuare de lașitate vanitășă.

Pentru Cezar Petrescu femeia e întotdeauna aceeași: frivolă capricioasă și vanitoasă, fie că o cheamă Zoe Vesbianu, fie ca se numește Annie Mereuță. Ceace pare — în mod luzoriu — deosebit de la una la alta nu e decât procedul; scopul, fondul e acelaș.

Vasile Mogreca ofițer de rezervă și profesor de filosofie cu o cultură vastă, un caracter integru dar implusiv vede în azezările sociale postbelice o deziluzie și o ingratinudine față de cei sacrificiați pe front. Dar cei „dinnapoia frontului“ au uitat repede sângerile copiilor rămași să servească drept hrană pasărilor de pradă și se aruncă în valurile politiceie meschine. Vasile Mogreca e ostracizat, socotit drept anarhist, comunist și îndepărtat dela catedra de profesor. Alăt Radu Cosma cât și Vasile Mogreca sunt victimele societății ingrate.

În Solon Vesbianu ne redă tipul omului de afaceri, care nu se dă înapoi dela nici o meschinărie, dela nici o umilități atunci când e vorba de câștig. Onorabilitatea lui și a familiei sale n'au importanță; totul pentru el e banul.

Lică Cartoian e tipul demagogului politic de azi; promite orice, nu-și execută obligațiile și nu pierde nici un prilej de a-și acumula bogății.

Un alt tip important e Ion Ozun, tânăr poet idealist ce dându-și seama de talentul lui pleacă spre Metropola crezând că va cuceri lumea prin scrisul său, realitatea-l deștepta, îndură mult timp mizeria perseverență și reușește a se impune cu cum visase odinioară ca un poet virtuos el ca un ziarist cu convingeri ieftine și la discuția celui ce-i va oferi mai mult.

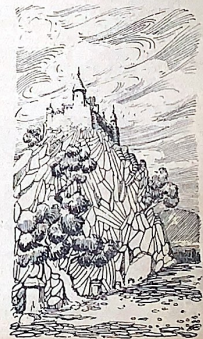
În Constantin Lipan, Cezar Petrescu, simbolizează pe omul datoriei, magistrați de o exemplară corectitudine care nu înțelege să abdice dela virtu-oasele-i convingeri; totuși victitudinea vieții îi înfrânge rigiditatea caracterului său drept; pentru salvarea fiului său își sacrifică ținta până atunci de o distinsă probitate.

Lordan-Flagi-lordan e tipul fanariotului parvenit ce-și deschide drum prin linguișire și conșperere. Niche e tânărul incult ce-și imaginează că averea părinților poate suplini toatele-i lipsuri intelectuale și-i echivă sufletul de canalie.

Castea Lipan student cult dar revoltat de ipocritzi oconveniențelor sociale și de decadența morală. Scarlat Bossie e ceace se cheamă pleava societății; element parazită, trăeste din exocrocheni, executate pe seama spiritelor slabe.

Aspectul monoton a vieții ieșene dinainte de războiu e redat cu mult farmec de marele Cezar Petrescu. Cu aceeași măiestrie a știut să descrie și să eternizeze viața tumultoasă și frivolă a capitalei cu toate cancanurile și bucuriile lor.

Prin ansamblul operii sale Cezar Petrescu, trece astăzi drept cel mai mare romancier social de la noi. A fixat prin scrisul său epoca cea mai nebuloasă, epoca de tranziție între concepțiile și viața ante și postbelică. E epoca de transformare febrilă și de noui orientări. În operile vasterii scriitor C. Petrescu vom putea desigur urmări evoluția și coordonarea tendințelor nedisciplinate provocate de războiu. Vom vedea atunci poate soluționat acest anacronism de simțiri creștințint'un mediu mai puțin clătinat de perturbățiuni sociale sau incoherența va continua în acelaș ritm nestatonc.

SINCLAIR LEWIS

INSEMNĂRI

PREMIIUL NOBEL pentru literatură a fost acordat anul acesta scriitorului american Sinclair Lewis.

„In America, scrie Paul Morand, *Babbitt* se scrie acum *babbitt*. Se zice un obicei *babbitt*, o epocă *babbitt*“. Ată de mare e popularitatea de care se bucură opera cea mai însemnată a lui Lewis, peste Ocean.

Sinclair Lewis e născut (în statul Minnesota) dintr-o familie care face parte din clasa mijlocie a Statelor Unite. Tatăl său era medic. În mediul în care trăia, Lewis a putut să prinză, dotat cu un fin spirit de observație, toate caracterurile burghezului American. Și burghezimea reprezintă în această țară, clasa cea mai caracteristică. *Babbitt* nu e decât o oglindă a vieții, a mentalității, a spiritului american. Viața de familie, libertatea copilului, adorația pentru tehnica modernă, traiul comod, cultul dolarilor, influența bisericii, aportul, automobilul, patriotismul, înflăcărea, cluburile, cultura, sau mai bine zis lipsa de preocupări culturale, sunt imagini al acestei vieți, minunat redată.

Iată, de exemplu, care sunt ideile eroului, cu privire la artă:

„In nici o țară nu veți găsi atâtea reproduceri de maestrii vechi și de tablouri cunoscute, ca pe pereții saloanelor din Statele Unite, nici un tîiut nu se apropie de al nostru în numărul fonografelor, care îți dau prilejul să ascuți nu numai dansuri, sau cântece comice, ci chiar cele mai bune opere, ca acelea ale lui Verdi, cântate de artiști, cari au cele mai mari valori“.

Dealtfel, și în operele anterioare, S. Lewis a redat, sub diferite aspecte, același subiect.

Main Street e romanul unei americane inteligente, *Carol Kennicot*, care cade în lupta dusă contra spiritului conservator al concepțiilor săi provinciale.

Arrowsmith e savantul idealist, în luptă și el, cu o lume interesantă.

Elmer Gantry e târluful american, care poazănd în om sfânt, înșală pe cei creduli.

În *Omul care își cunoaște pe Coolidge* ni se înfățișează financiarul american.

Dodsworth e o satiră a americanului în Europa: o paraclă între două lumi atât de diferite. Sam Dodsworth e meru în conflict cu soția sa, care se adaptează ușor obiceiurilor europene și sfârșește prin a se despărți de ea.

Să revenim însă la *Babbitt*.

Acțiunea e redusă, stează. *Babbitt*, un burghez mediocr, urcă scara onorurilor, ajunge popular, iubit și respectat de toți. Totuși, viața confortabilă, liniștită, morală și mai ales convențională îl plictisește și își caută plăceri în alte medii. Într-o zi crede că a găsit adevărata fericire în mijlocul naturii, apoi într-o lume de plăceri ușoare. Adop-

țarea acestora din urmă, cași manifestările unor anu-vite idei li-eralo-anarhiste, pe care nici el nu le prea înțelegea, îi aduc o mulțime de nenorociri. Lumea îl ocolește, îi merge rău, i se șoptește în dos. E o decadență, care trebuie să se oprească, odată cu părăsirea noului lui norme de conduită. Evenimentu, care aduce vechea stare de lucruri, e îmbolnăvirea soției sale, care îi amintește datorile de soț și îi readuce prietenii.

Subiectul nu e însă decât un pretext, pentru a ne înfățișa, sub o formă mai atrăgătoare, societatea americană. *Babbitt* e tipul a sute de mii și milioane de Yankei. El are caracterile poporului său. Deaceea e — putem zice — un personagiu impersonal. Un agent de afaceri, bogat, mândru, serios, nav, incul, bun la suflet, moral, sau cu tendințe morale, un produs al mediului. Relațiile între el și acest mediu, încercările de scăpare și totuși adorația sa pentru lumea în care trăiește: acesta e conflictul.

Astfel de subiect cere o metodă literară potrivită: *Babbitt* e un roman naturalist. Autorul e preocupat de exactitatea observațiilor: mobilierul odăilor, interiorul unei frizerii, aranjarea unei mese, îmbrăcămintea etc. — toate sunt descrise cu minuțiozitate.

Dar tocmai această preocupare aduce știrgeria subiectului, aduce puncte moarte în desfășurarea acțiunii și dă în atâtea locuri pasagi monotone sau prozace.

Am vorbit de un fin spirit de observație. Lewis e un maestru în redarea stărilor sufletești. Un cuvânt pus la întâmplare, o simplă exclamație, un gest, un amănunt în îmbrăcămintea sau în mobilierul odăii, desvăluie o întreagă stare de lucruri. Iată-l pe omul matur dornic de aventuri de tinerețe, lângă o femeie, neștiind cum să înceapă vorbă, încercându-se, sau, pe soțul care tremură de sănătatea soției sale, iată-l vrând cu tot dinadinsul să se lase de fumat, cum caută diferite artificii spre a se înșala pe sine însuși, etc.

Stilul e atrăgător, plin de humo, ușor, dar prea adesea prozatic.

N'am făcut altceva, decât să expunem în linii generale câteva din caracterile operii aceluia care a preocupat un moment atenția lumii intelectuale. Aprecierile critice au fost și favorabile și defavorabile; le-am făcut și noi pe alocurea, însă nu vrem să ne aventurăm prea departe.

ANDREI NETZLER

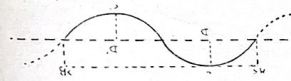
UNDA HERTZIANĂ

ODATA cu descoperirea aparatelor de radio și mai ales în urma instalării unui post de emisie bucureștean, nu cred să existe casă, fie bogată sau sărac, fie el clandestin sau abonat, care să nu și aibă aprinsul său de recepție. Nu toți însă știu cum funcționează și care-i factorul principal care face ca aparatul său să recepționeze.

Acel ceva de care mulți se întreabă este *unda herțiană*. Aceasta pleacă de la antena postului emițător printr-o descărcare electrică, răspândește raze concentrice în spațiu, împrejurul acestei antene, precum sunt undele pe o suprafață de apă când lăsam să cadă o piatră. Această undă care parcurge 300.000 km. pe secundă, dacă întâlnește în drumul său o altă antenă, însă receptoare, îi determină o vibrație electrică, analogă, însă sub o altă formă, cu cea a vibrației unei corde sonore, acționată de un fenomen extern.

Această vibrație care afectează cași coarda vibrantă a instrumentului de muzică o mșcare de „du-te vino“, care se afectează alternativ de la o extremitate la alta a antenei, cu o frecvență care poate să depășească sute de mii de vibrații pe secundă. Izbrea undei pe antena receptoare e determinat în aceasta un curent *alternativ* compus din două faze de sensuri opuse, dintrecare una se numește *pozitivă* și cealaltă *negativă*. Pentru a putea primi convenabil aceste, unde este indispensabil să cunoști *lungimea*, care depinde de lungimea antenei și de anumite dispozitive ale circuitului emițător. Uda herțiană are 4 părți principale.

- lungimea
- perioada
- frecvența
- amplitudinea

A, B. = lungimea de undă
C, D. = amplitudinea undei

Lungimea este determinată de spațiu care separă punctul de plecare al arcului de convex și extremitatea arcului concav. Această lungime poate să varieze de la câțiva metri la câțiva kilometri, după condițiile de emisie. În principiu și în lipsă de alte dispozitive speciale intercalate în circuitul emițător, ea ar avea de patru ori lungimea antenei emițătoare. Dar această antenă nu putem să vibreze sub acțiune undei, decât dacă lungimea sa este stabilită după raționuri determinate cu lungimea

acestei unde. Într'un cuvânt dacă ea este *acordată* pe lungimea undei de recepționat. Există procedee simple pentru a regla instantaneu la voința acestui acord fără a avea nevoie să umblăm la antenă.

b) *Perioada* este durata întrebunțată să parcurgă drumul A B adică să parcurgă drumul său alternativ.

c) *Frecvența* reprezintă numărul de unde care sau urmat în timp de o secundă.

Cași lumina, seria această de unde parcurge drumul de 300.000 km într-o secundă. Dacă cunoaștem *frecvența* unui post emițător, va fi ușor să știm lungimea fiecărei din undele care o compune, împărțind 300.000 km. prin numărul care reprezintă *frecvența*. Se întrebunțează în telegrafia fără fir curentii unde *frecvența* poate să varieze de la 30.000 la mai mult de 1 milion de perioade pe secundă. Pentru aceasta se numesc curentii de *înaltă frecvență*.

Prin diferite procedee, transformăm acest curent în curent de *joasă frecvență* pentru al putea percepe în casă.

d) *Amplitudinea* undei este înălțimea fiecărei din cele două arcuri alternative ale cercului.

Sunt mai multe feluri de unde. La unele amplitudinea rămâne aceeași iar la altele această amplitudine crește. Aceasta depinde de natura undei.

— La noi radio-ul a devenit ceva aproape indispensabil mai ales că poți avea audii plăcute cu ajutorul unui aparat de alarmă nu numai în casă, dar chiar și în vorbitor (postul București) Cu ajutorul unor aparate speciale de radio se pot transmite astăzi fotografii la distanțe considerabile, tot astfel se crede că în anul 1950 convorbirile telefonice să fie însoțite de figurile persoanelor cari vorbesc. Aceasta este de dorit pentru unele persoane deoarece în felul acesta se pot evita unele confuzii.

MIHAI RADULESCU
el VII-a

Natură moartă

TRAIAN G. POPESCU, el V.

LAMPA CU TREI ELECTROZI

DACA grație galenei am ajuns a selecția convenabil undele transmise antenei noastre prin postul emițător, într'un cuvânt, a le detecta, pe urmă grație dispozitivului nostru de acord a ne regla pe lungimile lor, curiozitatea noastră nu va fi pe deplin satisfăcută.

Singurele intrădevăr undele care sunt amortizate vor fi fost perceptibile urechii noastre. Pentru undele întreținute telefonul nostru ar fi rămas mut. Prea marea frecvență neîntreruptă a vibrațiilor lor n'ar fi putut învinge inerția plăcii telefonice. Pentru a ajunge a percepe aceste unde întreținute, adăogarea unui nou aparat, numit tikker, va fi indispensabilă. Aceasta ar complica intrucâtva instalația noastră. Cu toate acestea trebuie să ne grăbim a adăoga că, cu un aparat receptor cu galenă, emisiunile radio-telefonice ne vor parveni fără adăogarea acestui tikker. Pe de altă parte nu toate punctele galeni noastre sunt la fel de sensibile, adică nu lasă să treacă unda cu aceeași intensitate și îi opune o mai mică sau mai mare rezistență. Va trebui deci să căutăm pe suprafața acestei galene, plumbând micul vârf metalic, punctul cel mai sensibil, deci o nouă complicație.

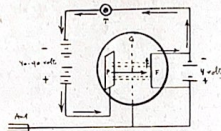
Dereglații este posibil în cursul audierii, în urma unei deplasări a punctului metalic, necesitând deci un nou reglaj. Dar cu toate acestea primele rezultate pe care le-am obținut au audiat dorința noastră de perfecțiune, voința și curiozitatea noastră de a obține totdeauna mai bine. Aici miraculoasa mică lampă cu trei electrozi va veni în ajutorul acestei dorinți și va veni completă primele noastre satisfacții. Pe cât de misterioasă poate să pară această mică lampă, este cu toate acestea de o simplă funcționare. Ii vom expune acum simplele-i principii.

Edison a descoperit că filamentul unui bec electric încălzit până la incandescență se îndreapă în toate direcțiile în mi și mi de de mici corpusele indivizibile și inponderabile proiectate în vidul becului, cu viteze prodigioase, atingând mai multe zecimi de mii de kilometri pe secundă. În urma cercetărilor relative la fenomenul acesta, reese că aceste corpusele indivizibile cărora li s'a dat numele de electroni, sunt încălzați cu electricitate negativă.

Dacă în același bec, în fața acestui filament aruncăm de electroni, se pune o mică placă metalică încălzață cu electricitate pozitivă, toți electronii negativi, scăpați din filamentul incandescent, vor fi atrași de această placă, se vor precipita pe ea și vor bombardă-o de mii e și mii de proiectile inponderabile. Or în același timp când se termina descoperirea acestui fenomen, se descoperi că era posibil de a opri și pe urmă a modifica importanța acestui bombardament de electroni pe placă, interpușând între această placă și filamentul

o altă mică placă cu găuri sau încă o mică grilă metalică de aceeași dimensiune.

Când această grilă este încălzață de electricitate negativă, electronii săvârșiți de filament sunt din cârcăță respinși și astfel numai ajunge la placa încălzață cu electricitate pozitivă. Din contră, dacă grilă este încălzață de electricitate pozitivă, electronii și reiau cursa lor vertiginosă către placă prin grilă. Ei trec obstacolul care este constituit de pișă în mai mică sau mai mare cantitate, urmând dacă potențialul sau mai bine zis cantitatea de electricitate cu care este încălzață grilă, este

mai mult sau mai puțin ridicată. Ea suportă diversele fluctuații electrice transmise pitei. Expozeul acestui fenomen ne va permițe să pricepem funcționarea teoretică a unei lămpi cu trei electrozi. (Figura indică reprezentarea schematică a unei lămpi cu 3 electrozi).

Schema aceasta a ajută a urmări demonstrația acestui funcționări. O mică baterie de pile sau acumulatori de 4 volți va servi de o parte a întreține încălzirea filamentului lămpi noastre (filamentul este un fir foarte dur, aproape negru, descoperit id 1780 de Scheel), pentru a-și menține incandescența sa. Placa constituită dintr'un mic cilindru de nichel sau aluminium, în axa căruia trece filamentul, este legată la polul pozitiv al unei baterii de pile sau de acumulatori, de un voltag destul de ridicat (40-90 volți). Polul negativ al bateriei de 90 volți este legat de acel ș pol al bateriei de 4 volți, destinat încălzirii filamentului.

Între placă și acest filament se găsește așezată grilă metalică, constituită dintr'un fir subțire metalic învârtit în spirală și legat în același timp la polul pozitiv al bateriei și de placă la antena noastră de recepție.

Să examinăm acum fenomenul care se va produce când bateria noastră de încălzire va fi în acțiune, producând incandescența filamentului: Electronii v r scăpa din filament și se vor precipita pe placă. Număidecât un curent se va stabili în circuitul acestei plăci, circuit care era închis atăta timp cât filamentul nu era aprins, dar care

va deschide brusc trecerea electronilor cari vor servi astfel ca adevărată punte curentului între filament și placă. Dar în timp ce trece curentul, această pișă care se găsește plasată la mijloc, suportă fluctuațiile undelor căpătațe prin antenă cu care este legată. Aceste fluctuații vor avea răsunetul lor imediat pe circuitul de placă, astfel cum am văzut m-i sus. Dacă intercalăm atunci pe circuitul acestei plăci un receptor telefonic, se pricepe ușor că acest receptor va suporta aceleași fluctuații care vor deveni astfel perceptibile urechii noastre.

Dar nu este acesta totul. Știm că, curentul provocat în antenă de unda electrică este un curent alternativ, adică alternativ-negativ și pozitiv. Mai știm că pentru-a face receptibil telefonului, curentul acesta trebuie să fie detectat adică să numai a singură din aceste faze trebuie să ajungă la placa telefonică. Ori am văzut ca dacă curentul este negativ pe grilă, aceasta oprește trecerea electronilor, pe când dacă este încălzață de curent pozitiv îi lasă să treacă. Din aceasta rezultă deci că în timpul fiecărei faze negative al curentului alternativ de antenă, curentul acesta nu va influența placa și în consecință telefonul, pe când faza pozitivă va transmite acestei plăci și telefonului toate variațiile emisiunii. Lampa cu trei electrozi poate deveni astfel o veritabilă detectoare, în care inerția nu va avea rol pentru că ea va funcționa la rapiditățile cele mai fantastice, conformându-se fluctuațiilor curentului de antenă. Această lampă miraculoasă nu mărginește aicea rolul ei. Ea va îndeplini afară de cel de detectoare acela de amplificatoare și grație ei vom putea parveni a primi dela dis anțe considerabile și în condiții extraordinare în intensitate, toate emisiunile radio-electrice. Această putere amplificatoare a lămpi cu trei electrozi este datorită următoarelor fenomene: Toate variațiile cât de slabe ar fi ele ale potențialului pitei legată astfel cum am văzut precedent la circuitul antenei, ia cu el foarte mari variațiuni ale curentului în circuitul dela baterie cu mare tensiune dela 40-90 volți care servește să întrețină potențialul plăci. Este ușor de priceput deci că aceste variațiuni afectează în modul cel mai util receptorul telefonic intercalat pe circuitul acestei baterii de alimentație al plăci.

Lampa noastră va fi amplificat deci vibrațiile transmise anteni prin unda herțiană. Dacă această amplificație este socotită insuficientă, se va conecta prin intermediul unui transformator de inducție circuitul bateriei plăci cu pila unei noi lămpi. Pe urmă, dacă este nevoie de o a treia, se va fi ajuns a crește în proporții considerabile intensitatea emisiunilor transmise receptorului nostru telefonic. În practică se poate începe prin a amplifica printr'o serie de lămpi circuitul de înaltă frecvență provenit dela antenă, a detecta în urmă acestui curent amplificat pe o lampă detectoare a cărei acțiune de redresare îi transformă în curent

de joasă frecvență, îi amplifică în fine cu alte serii de lămpi acești curenti de joasă frecvență până la sosirea lor la receptorul telefonic.

Fiecare lampă amplificatoare constituie un etaj de amplificare.

Un detector ordinar poate fi complectat prin 2 sau 3 etaje de lămpi de joasă frecvență și rezultatele astfel obținute ar fi din cele mai remarcabile. Prin diferite procedee de montare esfe că lampa va putea îndeplini funcțiunile care iar fi fost impuse de amplificatoarele de înaltă sau joasă frecvență sau ca detectoare.

Dar expunerea acestor procedee ar ieși din cadrul acestei modeste și simple imitațiuni al principii celor mai elementare ale T. F.F.-ului.

MIHAI RADULESCU
cl. VII-a

CRONICA PLASTICĂ

VOI ÎNGERCA în această cronică să desprind, din vârtejul manifestărilor artistice actuale, tot ce poate însemna un eveniment sau o încercare care ieșe din comun, ignorând cu lăceara ceace nu prezintă importanță pentru viața noastră artistică.

În atelierul său dela muzeul Simu și-a deschis expoziția bine cunoscutul pictor *Marius Bunescu*. Impresionismul sincer, ce stăruie la baza tuturor lucrărilor, peisaje și flori, e ajutat de azel sintetism de desemn și colorit, ce ne descoperă personalitatea riguroasă a lui *Marius Bunescu*. Absența aproape căutăta a oricărei ființe din picturile sale, le dă o notă de poezie cu totul caracteristică prin sobrietatea ansamblului coloristic.

Printre numeroasele expoziții de artă din ultimul timp, o altă manifestare puțin obișnuită este cea a D-lui *L. Teodorescu Sion*. Avem de înregistrat anul acesta un foarte bizar fenomen artistic: trecerea bruscă a acestui „tălmăcitor în imagini al sufletului românesc“ la compoziția delicată, galantă a stațuetei de porțelan, intruchiparea unei arte grațioase, prin care se întrezărește Franța lui *Ludovic XVI*, cu politețea, toatele și poezia acelei elegante societăți.

Acestui nou gen i-a urmat, ca o consecință, și o schimbare a coloritului: armonios, luminos și de o rară căldură. Compozițiile, peisajele, naturile moarte, etc. vădese aceste alese însușiri de colorit, grație cărora poate să se avante în toate genurile picturale. Consistența vitoare a florilor e redată cu o desinvoltură coloristică ce ieșe din cadrul obișnuitului, izbitând să le dea viață noua în tablourile sale, învederând totdeauna puterea acestui mare temperament de pictor.

În orice caz, această expoziție e poate cea mai interesantă din întreg sezonul artistic.

CORNELIU CANNER
Clasa VI-a A.

OPERA ROMÂNĂ

Liliacul

Operă de JOHAN STRAUSS

În stagiunea trecută, D-I Ionel Perlea, fostul director al Operei Române, avu ingenioasă idee de a primi repertoriul, introducând genul ușor, vesel și plin de muzicalitate al operei. Începutul acestei campanii de primire l-a făcut „Liliacul” nemuritoare operă a lui I. Strauss. Modul de interpretare ne face să ne amintim de Leonard, Maximilian, Cucurette etc. de animatori care au întreținut ani de-a rândul făcând binefăcătoare pe altarul operei.

Resursele materiale, ce e drept erau modeste, însă talentele le posedau cu prisosință. Faptul că era acea „ceva” care te cucerea.

Voci n'aveau remarcabile, însă din ei radia verva, veselia, naturalitatea, caracteristice acestui gen. Asazi jocul de scenă ne pare forțat, puțin din interpretări au înțeles cu adevărat acest gen, care cu drept cuvânt l'am putea numi ingrat.

Singurul care merită toate elogiile D-I I. Manu, (Frosch) a gardian foarte spiritual (aceasta datorită închisorii vesle și mai ales „glicerină” care îi ungea gâtul uscat de rănetul cu care amenința într'una pe deșinți: „Faceți liniște că va dau afară din închisoare”).

Dintre cântăreții operei trebuie să menționăm pe D-I Niculescu-Basu (Franck) care a adăugat încă o verigă la frumosul lanț de creații, pe care le-a interpretat cu atât talent.

„Doamna Gutmani (Adela) a fost o servitoare obraznică și îndrăcită, pe edând o admirabilă voce. Apariția D-lui Baziliu în Eisenstein ne miră ne mult. Partitura e scrisă pentru tenor nici decum pentru bariton cum e în cazul Domnului Baziu.

Oare nu se găsește nici un tenor român, capabil să-l interpreteze — pe Eisenstein.

Cât privește pe D-na V. Corțescu-Duca, Chici-deanu, Petrovicescu, Zoe Corțescu s'au silit să joace corect.

Trbuie să închei, lăudând tendința direcțiunii de a reinvia opera, atât de dorită de lumea

noastră necăjită, nădăjduind că viitoarea operă „Voivodul Țiganilor” care se repetă, să fie reprezentată în condițiuni superioare, din toate puncte de vedere.

EUGENIU LAZAR, G. TRANCU-IAȘI

Dacă un timp Opera Română nu prea premeditează în alegerea cântăreților streini, prezentându-ne pe tenorul José Palet și D-ra Emma Luart. Toate acestea ne conduc la concluzia că elementele streine din stagiunea trecută întrec cu mult de cele din stagiunea recentă.

Venită sub emblema Operei Comice din Paris, fiecare se aștepta la o cântărească, dacă nu perfectă, cel puțin superioară celor a lor noastre.

Apariția D-sale în opera „Manon” de Massenet — interpretând unul din rolurile cele mai preferate — n'a fost pe deplin mulțumitoare. N'a re-purtat un succes, dar a fost simpatică prin realismul și suplețea interpretării pur artistice a eroinei Manon, lăsând însă de dorit asupra calităților vocale. Aserțiunea noastră e, de altfel, pe deplin confirmată, de a doua apariție a D-sale în „Traviata” operă de G. Verdi. Totuși publicul nostru i-a arătat o largă bunăvoință, care însă n'a fost răsplătită de D-sa, căci chiar din aria actului I, când se hotăra asupra vocii d-sale, a trebuit să constatăm — cu tot regretul — că D-ra Emma Luart, — departe de a fi o primadonă de coloratură, cum cere rolul — posedă o voce de soprana obișnuită. În contrast cu vocea a uzat de un distins joc de scenă, care ameliorea pe alocurea neajunsul vocii d-sale.

Printre partenerii dumnezei atât din „Manon” cât și din „Traviata” distingem pe: tenorul Emil Marinescu (Des Grieux-fiul și Alfredo) fără de de nici un progres; baritonul Ștefănescu-Gioangă dela Opera din Bruxelles uzând de o voce clară, bisat chiar în aria „Serenada lui Genuoni” din Traviata (actul II); în fine baritonul Baziliu (Lescaut) cu o voce puternică.

Tochmai că Opera Română trece printr'o eriză acută, trebuie să fie mai dificilă la alegerea artiștilor streini, căci poate în felul acesta s'ar putea atrage publicul — și el destul de rar — către opera.

De curând a fost angajat ca stagiar al Operei, tenorul Jean Niculescu-Nico, un vechi cântăreț român perfecțion în străinătate, de unde și-a asimilat un distins și foarte inteligent joc de scenă, însă cu o voce, dacă nu perfectă, cel puțin mulțumitoare, cu atât mai mult cu cât a venit într'o epocă, când criza de tenori la operă s'accentuat din ce în ce.

De altfel apariția d-sale atât în opera „Cavaleria Rusticana” de P. Mascagni, cât și în „M-me Butterfly” de G. Puccini ne-a confirmat observațiile noastre de mai sus. Vom reveni mai târziu asupra d-sale.

GHERMAN ADOLF
cl. VII B.

CRITICA DRAMATICĂ

Poste-Restante

Dramă în 3 acte (6 tablouri) de ISAIĂ RĂCĂCIUNI
(la Teatrul Ventura)

POSTE-RESTANTEUL, acest loc cu multiple secrete din viața socială intimă a lumii, a vrut să fie reprezentat de d. Isaiă Răcăciuni prin piesa cu același nume. Zic „a vrut” pentru că n'a fost reprezentat decât în parte.

D-I Isaiă Răcăciuni a luat o serie de situații, impresii văzute — probabil — și complete de fantezie și le-a așezat, una lângă alta, uitând însă a face legătura dintre dăsele.

D-sa a scris o tablouri — care sunt 7 sau 8 — fără nici-o coeziune între ele, fără a căuta să fixeze un subiect principal, subiectul de fond din piesa dăsele fiind extrem de nebulos; de logicul desnodământ nici nu mai vorbesc.

Dar nu numai atât: D-I I. Răcăciuni a vrut să transpue cinematograful pe scenă, uitând de convenții, care, în literatură, se rezumă în regula în care se arată cum să se facă o compoziție, și, care, în teatru, ar fi similară, rezumându-se în regula: „raportul de timp între acte și între tablouri”.

„Dela început, tablourile n'au continuitate. Primul, seurt, în timpul căruia nu se aude rostindu-se decât cu-ântul „Taxi”, te face să-ți pui întrebarea: ce-a vrut să redea?

Pantomima își are rostul ei și trebuia astfel jucată încât să fie înțeles moment cu moment.

Întelesul îl deduci abia în al treilea tablou. Al doilea care-l succedea, n'are nici-o legătură cu primul: e complet independent.

Autorul și-ar fi putut începe piesa abia de aci. Personajul principal din acest tablou suferă de un mare neajuns: nu vorbește ci recită o bucată scrisă de un stilist. Expunerea — spovedania — pe care o face unui pri-ten, întâlnit din întâmplare, nu e naturală ci patetică, greoaie, având o formă de discurs amoros rostit în fața unui copil; această formă banalizează acțiunea dând o notă de fașitate atitudinii personajului, care nu se vede că ar fi fost dorită de autor.

Dar acțiunea e nelogică și spre sfârșitul tabloului: o răzbumare se produce din partea domni-

stării de sbucium ci survenind spontan, face să scadă verosimilitatea.

Plecând dela acest tablou, autorul nu mai ține seamă de normele unei pieșe — care să aibe o ascendență în acțiunile ce se succed și o criză, care să se sfârșească printr'un desnodământ — și, fiind seamă numai de gradarea... lungimei tabloului prim: . . . poezie cu rimă ierocisată.

— Și în acest tablou — cel mai lung — găsim patetism și neverosimilitate în vorbă.

După acest tablou, autorul uzează din nou de tehnica cinematografică, trântind, ca o bombă, fără nici un rost, un altul cu o durată de 2 minute.

Continuând piesa. I. Răcăciuni, în actul II, ne pune în față o situație în care spectatorul rămâne foarte nedumerit. După ce s'ol discuta cu soția secevrată, când se face o repetiție de expunere, având posibilitatea să plece, ca fugă; după puțin timp el se repede după ea spre a se reînfoarece fără ca scena să explice situația: ca a fugit sau a fost omorâtă.

Acı piesa pare a se sfârși. N'are nici-o legătură cu primul tablou al actului III.

Tabloul I, din ultimul act, care reprezintă un bar, ar fi putut fi lipsă la apel în piesă, legătura pe care o face domnișoara dela poșta de a da, celui la care ține, adresa căuțetei — situație destul de puțin logică — putând fi înlocuit cu altul dar verosimil și mai... teatral.

Tabloul II suferă de aceeaș greșeală: ca și primul și ultimul din actul I.

Ultimul tablou sfârșește printr'o nouă lacună: fata dela poșta fuge spre a opri pe cel iubit și, în loc să auzim o oarecare discuție între ei, dispar dupe scenă, piesa lăsând — gol foarte accentuat.

D-I I. Răcăciuni, după cum a intercalat scene și tablouri de prisos, a uzat de personaje fără importanță în acțiune: rolul regișorului.

Piesă e slabă. Autorul, dacă ar fi redus din umplutura de care a uzat pentru a desvolta — căci asta cred c'a și căutat autorul — dae'ar fi schitat mai bine atât stările sufletești cât și valorile și importanța personajului, piesa ar fi fost mai reușită.

Ceace mai e de remarcat e faptul că nu știu intența autorului: ce a vrut să ne probeze, căci nu-i destul de a schița fără a scoate o conșuzie.

CRONICA LITERARĂ

OCTAV DESSILĂ

București orașul prăbușirilor

DESI FOARTE TĂNĂR D-I Octav Dessilă se afirmă din ce în ce mai mult. Cu „Bucureștii orașul prăbușirilor”, D-sa înserează un nou succes literar.

ANI, o tânără provincială vine să-și facă studiile universitare la București. Ea este fata unui arhivar care dintr-o lungă experiență învățată urască Bucureștiul, orașul păimilor și al prăbușirilor. ANI însă, care își făcuse din venirea ei la București un ideal, nu poate să renunțe la el, și tatăl este nevoit să consimtă. Din trenul cu ajutorul căruia, ANI trebuie să-și atingă idealul, așteaptă cu nerăbdare să zărească conturul orașului viselor ei. O primă decepție! Primul lucru pe care orașul îl arată călătorului sunt bine cunoscutele mahalale. O impresie urâtă, care trece odată cu vederea monumentalele grăni. Bagă de seamă ANI, Bucureștiul înșală!

Intrată în viața universitară, ANI se împrietenește cu o colegă, Marie-Jeanne, tipul fetei bogate care dacă învață, învață din capriciu, după cum tot ceea ce face, face din capriciu. Prietenia cu Marie-Jeanne este primul pas pe care ANI îl face în mrejele Bucureștiilor. Bucureștii îi trimisese cel mai rezistibil mifistio.

Prima ispită a Bucureștilor este luxul; după el se țin lanț toate nenorocirile.

Pentru a-și satisface dorința ei pentru lux, ANI acceptă în mod conștient și premeditat căderea ei. Acum ai rochiți și mașini, dar pentru cât timp și cu ce sacrificii! Valurile marelui oraș o ridicaseră pe culme pentru ca apoi s'o coboare cu furie. Bolnavă, ea este parăsită și mai pe urmă acuzată că și-a omorât amantul.

Greu și cumplit calvar care nu încetează decât în momentul în care, sub acțiunea binefăcătoare a lui Voinea, ea își recunoaște greșeala și se pocăiește întorcându-se la viața la care fusese destinată.

Paralel cu desfășurarea întâmplărilor din jurul ANI-EI autorul mai urmărește spasmele durerilor în care se zbate nenorocitul tată. Gata la ori ce jertfă, cum aude că emoțiile mari vindecă perversitatea, e gata să-și dea viața pentru a-și vindeca fata.

Faci ori ce sacrificiu pentru copilul tău, căci te poți bucura că acest sacrificiu a adus îndreptarea. Gândiți-vă însă că acest tată în urma sacrificiului său nu numai că nu va putea vedea efectul, dar nu-și va mai putea vedea vreodată copilul. Cât simțământ de jertfă!

Destinul îi rezervă însă o soartă mai bună. Lovitura de glonț îl orbește doar. Nu-și va mai ve-

dea copilul, se va bucura însă de îndreptarea ei. Dacă D-I Octav Dessilă ni se prezintă cam slab ca stil și influențat pe alocurea în mod evident de D-I Ionel Teodoreanu, (defect care este acum o maladie, D-I Ionel Teodoreanu exercitând, asupra scriitorilor lîneri, neformală încă, o influență intensă și continuă, din punctul de vedere al stilului), ea acțiune D-sa se afirmă după cum am spus mai sus un mare talent.

Când scrii o carte ca aceasta trebuie să fii neapărat un mare cunoscător al vieții: și D-sa este. Ca să poți crea personajii atât de variate din punctul de vedere al condițiilor sociale și al caracterelor, se cere numidecăt să cunoști societatea, și D-sa o cunoaște.

În general D-I Dessilă reușește în romanul său să captiveze și să impresioneze pe cititor, asigurând astfel și succesul de librărie al cărții.

EMANOIL DUMITRESCU
Clasa VI-a A.

CATACOMBELE DIN ROMA

Se spune, că aceste catacombe au o întindere de 580 mîle, și că au primit în interiorul lor peste 10 milioane de cadavre.

Cele mai vaste catacombe sunt prin urmare acele ce se întind sub cetatea eternă. Ele au fost locul de repaus al primilor creștini. Se știe că la Romani era obiceiul să se ardă cadavrele morților și numai cenușa lor se păstra în urne. Creștinii, fiind persecutați de Romani păgâni, își îngropau morții în secret, în catacombe, căci autoritățile nu sufereau să-i îngroape după ritul creștinesc.

Mai tîrziu, cînd persecuțiunile încetară și împărații romani declarară religunea creștină ca religione de stat, ceremoniile înmormîntării se făceau în public și morții se îngropau tot în catacombe, unde sacrofașele morților erau așezate prin firide. Obiceiul, de a înmormînta morții, este străvechiu. Creștinii l-au adoptat dela Evrei.

Se pune întrebarea care obiceiul este mai practic, acela de a îngropa morții, sau de a-i arde?

OBICEIUL SARUTULUI

Obiceiul de a săruta e cunoscut numai la popoarele arice și semitice. Mongolii nu cunosc acest obicei. Prin civilizația europeană acest obicei s'a introdus și la popoarele care nu-l cunoșteau. Chinezii însă, conservatori și îndărătnici cum sunt, nu l-au primit. Din „Science et Voyage”.

TRAIAN C. POPESCU
Clasa V-a.

REVISTA DE PSIHLOGIE EXPERIMENTALA ȘI PRACTICA (Anul I, nr. 1) scoasă de d-nii prof. *Rădulescu-Motru* și *M. Moldovan*, e o nouă apariție în rîndul publicațiilor culturale românești. Revista, „din convingerea că există o absolută necesitate de a se răspîndi peste tot noile date ale psihologiei”, își propune să fie un îndrumător pentru orice experimentator particular. Părăsind chestiunile teoretice, care pentru marele public nu ar prezenta atîta interes, revista vrea să călăuzească pe oricine în domeniul psihologiei practice, de care e atîta nevoie în orice împrejurare a vieții.

Există însă o astfel de psihologie? Totul ne îndreptățește să credem că nu mai avem mult pînăce rezultatele practice ale psihologiei se vor evidenția și vor fi aplicate cu tot atîta succes ca aceea ale fizicii sau chimiei. Dacă acum nu putem vorbi decît de un început de psihologie practică, e din cauză că nici partea teoretică nu e încă stabilită. Cînd această condițiune va fi împlinită și cînd se va ajunge la o „înțelegere a persoanei, vom putea avea o psihologie practică realizată” (*C. Rădulescu-Motru: Psihologia practică*).

După partea introductivă, al cărei conținut l-am expus, urmează cîteva articole ale d-lui Moldovan: *Acuitatea vizuală* (semnal *Societatea psihotehnică universitară*), cu experiențe pentru măsurarea acestei acuități; *Studiul individualității elevului* în școală și îndrumarea lui spre școli superioare sau profesii, în care autorul dă un sistem de „caete de observații” și un *Referat general asupra lucrărilor de introducere în psihologie*.

Numărul e completat cu recenzii și informațiuni.

A. NETZLER
Cl. VI A.

ARHIVA PENTRU ȘTIINȚA ȘI REFORMA SOCIALĂ. ANUL IX, Nr. 1-3

De câte ori primim această revistă, nu ne putem înăbuși regretul că nu apare mai des. Desigur, eforturile eroice ale D-lui Gusti, întîmpină atîtea dificultăți, încît trebuie să-i fim recunoscători chiar pentru faptul că această publicație poate să apară. Asemenea periodice sunt acelea care formează o cultură și civilizație națională proprie.

Gusti, despre „Problema federației statelor europene”, urmată de importanța anexă bibliografică, în legătură cu chestiunea, a D-lui Romulic Cătană și de documente relative asupra organizării unui regim de uniune federală europeană, unde găsim răspunsurile celor mai multe din statele europene la Memorandum-ul D-lui Briand.

Urmează apoi 5 contribuții străine: a D-lui Roger Auboin (*Reflexions et souvenirs ou la stabilisation du franc*), a D-lui Hjalmar Schacht (*Die Mitwirkung der Notenbanken beim Oekonomischen Wiederaufbau nach dem Kriege*), a d-lui profesor Gaston Richard (*La nation de la société simple et primitive dans l'explication des faits sociaux*), a D-lui G. L. Duprat (*Sociologie et économie sociale des populations rurales*) și a D-lui Morris Ginsberg (*The contribution of professor Hobhouse to philosophy and sociology*).

D-I Dumițu Mareu debată „Problema sistematizării orașelor din România”, iar D-I Henri H. Stahl, continuă interesanta „Contribuție la problema răzășiei în satul herei”.

În legătură cu selecția profesională, D-I Dr. A. Stocker (Medicul și selecția profesională) dă interesante amănunte asupra dezvoltării e: această ramură a psihologiei experimentale, a luat-o în Occident și mai ales în America.

D-I Tr. Herseni dă referințe asupra modului cum se preda sociologia în universitățile germane, iar D-I E. A. Poulouop seamănă cu competență un studiu despre „Aspecte fundamentale al doctrinei lui Léon Duguit”.

Restul, pînă la completarea celor aproape 500 de pagini, e ocupat de recenzii, o bogată cronică, buletinul I. S. R., buletinul bibliografic pe 1929, pentru economie politică și socială a I. S. R. Cătană și buletinul sălii de lectură a I. S. R.

T. D. VIFOR

NOTĂ

Numele destegătorilor jocurilor din Nr. trecut precum și noile jocuri și probleme propuse se vor publica în primul număr ce va apare după vacanță.

ȘEZĂTOAREA CLASEI VI-a B.

Joi 19 Martie 1931

UN PROGRAM destul de bogat și variat. Elevul Altersohn, a încercat a prezenta colegilor filozofia lui Nietzsche. Lucrarea a fost destul de muncită, coerentă, cu o formă curgătoare, fără a fi fost însă tot atât de sistematizată. Deci alegerea subiectului a fost puțin fericită.

Na reușit spre ex., a etucida și-a conchide principiile generale ale gânditorului, așa de diferit interpretat în lumea cugetătorilor. Nucleul concepției lui filosofice, e noțiunea de supra-om, bazată pe maximum de voință. Supra omul este idealul său suprem, realizabil, întrucât Napoleon, Goethe, etc... au existat și întrucât aceștia întruchipează exact conceptul său. Omenirea viitoare va fi deci, o lume de Napoleoni, cari acum și până acum, au apărut sporadic, ca genii.

Lumea de azi e așa dar, un fragment, o trăsătură de unire între sălbatec, și supra-om. E un obstacol, o formă pasageră, pe care viitorul trebuie s'o înlăture, după cum maimuța e forma de tranziție către omul primitiv. Cum va ajunge omenirea a acest studiu?

Înlăturând din cale-i orice obstacol. Aci intervin controversele. Nietzsche se ridică furios împotriva religiei creștine care propovăduiește ocrotirea celui slab, indirect împiedicarea dezvoltării naturale a celui bine dotat. El tratează mila drept viciu și recomandă a se lovi cu piciorul, cel slab și neputincios. De-aci acuzația se i se aduce că face apolog a brutalității, a „bestiei blonde“ cum i s'a zis. Ar rezulta de aci, prin urmare, o selectare biologică, prin dispariția celor slab dotați.

Acuzațiile ce i se aduc sunt compensate și chiar contratalansate de atributele supraomului.

1. Supraomul trebuie să fie activ până la maximum de voință.

2. Supraomul are îndatoriri față de societate, din însuși interesul de a se crea pe sineși.

3. Supraomul e dator a fi cât mai productiv.

După Nietzsche, supraomul ar fi stadiul final al evoluției omului, ceace nu putem admite, căci excepții, genii se vor ivi și atunci și fatal, vom tinde către super-supraom. Totuși concepția Nietzscheană își are adepți azi, căci, ce-i altceva Musolini cu voluntarismul lui „à outrance“, decât un nietzschean.

Partea muzicală a fost excelent susținută de elevii Keffler A. și în special Avram A. prin compoziții proprii

Poezia a fost bine reprezentată prin David B. dar mai ales Abramovici C. întrunește frumoase însușiri artistice.

Elevul Mironescu, modest și serios ca și domeniul din care vorbește, face o comunicare despre Lavoisier.

Documentat și cu mult spirit în a expune, a vorbit elevul Grigorescu. despre M. C. Rossetti

De remarcat e critica făcută de elevul Ardeleanu Șt., lucrării „București, oraș al prăbușirilor“ a D-lui Desila.

D-sa trădează un dotat spirit literar, și o cu noaștere vastă a lucrărilor literare, chiar a celor mai vechi.

Referatul D-nei Săle ar fi meritat, pe bună dreptate, ospitalitatea unei reviste literare.

În general, șezătoarea a'ntrecut toate așteptările. Se obsearvă o bogată elaborare extrașcolară ceace atrage admirația și 'audele noastre.

C. BREBEANU
Sub director

ȘEZĂTOAREA CL. II A. 25. IV. 1931

E o clasă gata la orice manifestare culturală. Băeții mici, oar cu spirit vioiu muncesc cu râvnă, organizând șezători cu programe bogate și variate. Conferințele lor nu pot fi prea pretentioase și riguros științifice. La vârsta lor, sufletul le e mai deschis poveștilor și aventurilor.

Așa se explică alegerea elevului Manoil Dinu, drept subiect al conferinței „Nansen la Polul-Nord“.

Elevul Florian a recitat, stăpân pe sine, poezia „Hristos a înviat“ de Vlahuță, dar mai ales a citit cu o perfectă transpunere „Fănel către buni-cuța“ de N. N. Tonitza. La fel au recitat, cu talent, elevul Romniceanu M: iar Hassan G. a cetit, cu multă abilitate și corectitudine „Un caz special“ de Pătrășcanu. Muzica a fost susținută de Mantel S. și Koffler H cari manifestă frumoase însușiri artistice.

C. B.

„UNIVERSUL“

SOCIETATE ANONIMA PE ACȚIUNI
SEDIUL : BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU Nr. 9-11
Director : STELIAN POPESCU

„UNIVERSUL“ ORGAN INDEPENDENT
ESTE CEL MAI VECHI ȘI RĂSPÂNDIT
ZIAR ROMÂNESC, CU ȘTIRILE CELE MAI RAPIDE DIN LUMEA ÎNTREAGĂ.

APARE ZILNIC ÎN 8-10-12-16-20-24 PAGINI

și în culori, cu colaborarea celor mai competenți și distinși scriitori, dând o atențiune deosebită chestiunilor Culturale, Artistice, Militare Agricole, Sportive etc. — Corespondenți proprii în toată țara și străinătate. — Servicii speciale de Telefon și Telegraf. Uzină proprie.

Secțiuni de Zețarie, Linotype, Stereotipie, Legătorie, Desen, Fotografie, Zincografie, Mașini rotative și plane, din cele mai perfecționate. Expediție proprie.

VASTA PUBLICITATE A „UNIVERSULUI“ aduce reale foloase Comerțului și Industriei, economiei naționale și finanțelor prin răspândirea acestui mare ziar în toată țara și în străinătate.

Ziarul „UNIVERSUL“ se vinde cu 3 LEI exemplarul în toată țara, iar prețul abonamentelor este : 80 LEI pe o lună, 200 LEI pe trei luni, 370 LEI pe 6 luni și 750 LEI pe un an.

Pentru străinătate dublu.

Abonamentele se servesc numai de la 1 și 15 al fiecărei luni.

„UNIVERSUL“ mai editează :

„VESELIA“ Cea mai mare revistă umoristică în culori.
Apare Joia. 5 lei exemplarul—220 lei abonamentul în țară.

„ILUSTRĂȚIUNEA ROMÂNĂ“ Cea mai frumoasă
mai elegantă și interesantă revistă ilustrată săptămânală.

„Ziarul Științelor și al Călătoriilor“
Revistă științifică în curent cu ultimele noutăți și descoperiri științifice.
Apare Marțea. 5 lei exemplarul—220 lei abonamentul.

„UNIVERSUL COPIILOR“ Revistă în culori p. copii și
tineret. Apare Miercurea.
5 lei exemplarul—200 lei abonamentul.

„DUMINICA UNIVERSULUI“ cea mai răspândită
revistă literară și artistică, scrisă de cei mai buni scriitori. Apare Duminica. 6 lei exemplarul.
Abonamentele pentru străinătate prețul este dublu.

Cărțile ce apar în „BIBLIOTECA ZIARULUI UNIVERSUL“ sunt adevărate perle ale literaturii românești și străine. Se expediază gratuit Catalogul la cerere.

Inginer T. Stroe : Țigani nomazi la Ighișul Nou.